

Україна КОЗАЦЬКА

ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНА ГАЗЕТА УКРАЇНСЬКОГО РЕЄСТРОВОГО КОЗАЦТВА ТА
ЦЕНТРУ РЕЛІГІЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІНСТИТУТУ ПРОБЛЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
НАН І МОНМС УКРАЇНИ

№ 7-8 (173-174) квітень 2012 р.

www.kozatstvo.org.ua

На берегах Дніпрових

Голова адміністрації Гетьмана УРК у Південному регіоні Євген Капленко, директор з кадрів ХСЗ, майор УРК Олег Поспелко та заступник отамана Херсонського обласного товариства УРК, підполковник УРК Ігор Стецюк на території Херсонського суднобудівного заводу

У березні цього року на Херсонському суднобудівному заводі закладене третє судно із серії танкерів проекту RST27, що призначене для змішаного (ріка-море) транспортування нафтопродуктів.

В урочистому заході взяли участь голова Херсонської обласної державної адміністрації Микола Костяк, голова адміністрації Гетьмана УРК у Південному регіоні, генерал-полковник УРК Євген Капленко, міський голова Володимир Сальдо, працівники та ветерани заводу, його керівництво.

Херсонський суднобудівний завод завжди був орієнтований на створення продукції для цивільного флоту, в першу чергу, танкерів. Якість суден відповідала високому рівню, тож підприємство неодноразово нагороджувалося міжнародними відзнаками ще за часів Союзу. З 2005 року завод розпочав будівництво танкерів для Норвегії, якорукладників, суден

забезпечення, що сформувало вагомий пакет замовлень. На відміну від інших заводів Херсонський суднобудівний ніколи не зупинявся, щороку спускаючи судна на воду, модернізуючи їх. І сьогодні чимало суден чекають своєї черги для проведення модернізації на стапелях заводу. Підприємство у 2010 році посіло перше місце серед 11 українських суднобудівних заводів за обсягами реалізації продукції. Минулого року воно розпочало будівництво повнокомплектних танкерів. Наразі у стадії реалізації перебувають 4 замовлення, також виконуються 22 контракти на ремонт та модернізацію суден. Портфель замовлень заводу сформований до кінця 2013 року.

«Сьогодні впевнено можна говорити, що ХСЗ – лідер суднобудування в Україні», – підкреслив у своєму виступі на святковому мітингу генеральний директор підприємства В.Федін.

«Для Херсона дуже важливо, щоб галузь, з якою пов'язане заснування

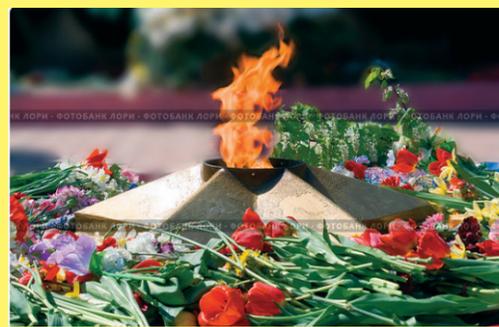
нашого міста, розвивалася стабільно. Херсонський суднобудівний нині забезпечує вагомий внесок економіку міста. Свого часу були вирішені питання збереження діяльності заводу, його модернізації, забезпечення замовлень. Потужності та замовлення є, залишилася справа за кадрами», – зазначив міський голова В.Сальдо.

«Дніпровські береги з прадавніх часів славляться майстрами суднобудування. Наші чайки, дубки, струги добре пам'ятають і Азов, і Очаків, і навіть Стамбул. Тому не дивно, що Херсон є флагманом суднобудування України, і українській молоді є де прикласти свої руки та розум за гідну зарплатню. Хай би яка криза не вирувала навкруги, нашим козакам не потрібно їхати за кордон, щоб прогодувати родину», – наголосив у своєму слові голова профкому підприємства, отаман куреня майор УРК Сергій Ковіня.

Прес-служба УРК,
м. Херсон

До Дня Перемоги

СЕРЦЯМИ - ДО ВОГНЮ

Вони приходять тихо до Вогню,
Мов дерева осінні – до криниці,
На посівній племін підивитися,
Згадати знову молодість свою,

Згадати побратимів бойових,
Які, лишившись юними навки,
Із-під гранітних дивляться повік
На світ оцей – тривожний і великий.

Вони приходять важко до Вогню,
Немов до незагоєної рани –
Останні із когорти ветеранів,
І згадують ту прокляту війну.

Завмерши в поріділому строю,
Стоять вони – фронтовики колишні...
Вони стоять серцями до Вогню,
Що – Вічний...

Юрій ДОЦЕНКО

Спадкоємність

Іскринки від «Смолоскипу»

У Донецьку відбулася науково-практична конференція, присвячена 100-річчю від дня народження Героя України Олексі Гірника під назвою «Прометей України», який провела фундатор музею «Смолоскип» Віктор Тупілко та Донецький відділ Союзу українців, очолюваний Людмилою Огневою.

На заході були присутні представники українських громадських організацій Донеччини, педагоги, журналісти. Окрім дорослих у ньому взяли участь і юні донбасівці. Серед них – другокласниця козацького ліцею із Дружківки Ганнуся Бердієва, яка прочитала уривок із нариса Миколи Янка «Ми – діти степу», та її ровесниця Ніді Сінгла із

Ганна Бердієва й Ніді Сінгла у музеї «Смолоскип»

Ясинуваті, що майстерно виконала кілька вправ зі спортивної гімнастики. Катруся Троценко станцювала запальний танок, Валерія Харленко читала Шевченкові поезії, а Сашко Курбацький і Даринка Грузан розіграли сценку «Кухлик» за твором Павла Глазового. Власний вірш про Тараса Шевченка прочитала Світлана Муравльова, яка ще радувала присутніх грою на сопілці та кларнеті. Тож українські слово і пісня звучали, про що і мріяв Олекса Гірник.

Усі учасники конференції отримали номер газети «Україна козацька», де вміщені матеріали про життя і подвиг великого українця, який у 1978 році вчинив акт самопожертви на Тарасовій горі у Каневі в ім'я волі свого народу. Отож іскри від Олексиного «смолоскипу» не погасли – вони спалахують патріотичними вогниками у серцях молодих українців.

Прес-служба УРК
м.Донецьк

У ШКОЛУ-
КОЗАЦЬКЕ
ВИХОВАННЯ

стор. 7

ДОБРИНЯ-
НАШОГО
КОРИННЯ

стор. 10-11

ЩО І ЯК
БУЛО ПІД
БАТОГОМ

стор. 13

Офіційно

УРК і влада

На шляху взаємодії

НАКАЗ
№373/011

Керуючись Статутом Всеукраїнської громадської організації «Українське Реєстрове Козацтво» та рішенням Ради Генеральної старшини Українського Реєстрового Козацтва.

НАКАЗУЮ:

1. У зв'язку з призначенням на іншу посаду, звільнити з посади Директора Інституту радників Гетьмана УРК генерал-полковника УРК Азархова Олександра Юрійовича.

2. Призначити на посаду радника Гетьмана УРК з питань охорони здоров'я генерал-полковника УРК Азархова Олександра Юрійовича.

3. Призначити на посаду Директора Інституту радників Гетьмана УРК генерал-майора Шербакова Юрія Анатолійовича.

4. Наказ довести до особового складу Українського Реєстрового Козацтва та до громадськості через загальнонаціональну газету «Україна козацька».

ГЕТЬМАН УРК
А.І.ШЕВЧЕНКО

НАКАЗ
№347/011

З метою створення умов для ефективної роботи, впровадження творчих підходів для вирішення статутних завдань, керуючись Статутом Всеукраїнської громадської організації «Українське Реєстрове Козацтво» та рішенням Генерального штабу Українського Реєстрового Козацтва

НАКАЗУЮ:

1. Призначити заступника Гетьмана УРК з патріотично-виховної роботи та з питань культури, спорту та туризму в Україні та за кордоном генерал-полковника УРК Алексеєва Олександра Богдановича Наказним гетьманом УРК з патріотично-виховної роботи, з питань культури, бізнесу, спорту та туризму в Україні та за кордоном.

2. Вважати наказ щодо призначення на посаду Представником гетьмана УРК у Канаді таким, що втратив чинність.

3. Наказ довести до особового складу Українського Реєстрового Козацтва та громадськості України через загальнонаціональну газету «Україна козацька».

4. Контроль за виконанням наказу покласти на Головного отамана Українського Реєстрового Козацтва генерал-полковника УРК Вуйка Богдана Івановича.

ГЕТЬМАН УРК
А.І.ШЕВЧЕНКО

Нещодавно Гетьман Українського Реєстрового Козацтва Анатолій Шевченко мав зустріч з головою Донецької обласної ради Андрієм Федорук. Козацький очільник проінформував про місію, яку здійснюють реєстровці у всіх регіонах України щодо патріотичного й духовного виховання молоді, національного відродження, благодійності.

У ході розмови була досягнута домовленість про координацію дій влади з реєстровцями під час проведення культурно-просвітницьких і навчально-виховних заходів на теренах Донеччини.

На фото: Заступник Гетьмана УРК Анатолій Власенко, Гетьман УРК Анатолій Шевченко, берегиня УРК Ганна Петрова та голова Донецької обласної ради Андрій Федорук під час зустрічі в облвиконкомі.

Прес-служба УРК

УРК за кордоном

НА ТЕРЕНАХ СПІВПРАЦІ

Одним із основних завдань Українського Реєстрового Козацтва в Естонії є не лише зміцнення, збереження духовних зв'язків між українцями, які проживають у цій прибалтійській країні, а й налагодження, активізація культурної, військово-патріотичної роботи між двома дружніми державами.

УРК в Естонії – це мультикультурна організація, яка об'єднує у своїх козацьких

Кайтселіта Калев Наур.

Цезавдяки їхньому патріотизму, активній життєвій позиції, плідній громадській діяльності у структурі УРК, кількість бажаючих поповнити його ряди щороку в Естонії зростає.

ЗУСТРІЧ З ІСТОРИКОМ

За час свого існування УРК в Естонії провело чимало цікавих і корисних для обох дружніх країн заходів. Нещодавно естонські реєстровці за-

просили в гості відомого українського історика і громадського діяча Володимира Сергійчука, який почитав цикл змістовних лекцій з минулого козащини, розповів про основні віхи боротьби народу України за незалежність. Виступи вченого з особливою увагою

слухали не лише земляки українці, а й реєстровці інших національностей, що проживають в Естонській республіці.

Після цього заходу гостинні господарі люб'язно запросили всіх бажаючих до щедрого українського столу, де продовжилася тепла шира розмова та лунали невмирущі народні пісні у виконанні місцевих українських ансамблів «Сусідки» та «Мрія», а ще – Шевченкові поезії, вірші сучасних авторів.

НА ГОСТИНАХ В ОКРУЗІ

Українська громада Естонії, естонське товариство УРК, які очолює генерал-лейтенант УРК Володимир Паламар, тісно співпрацює з Міністерством оборони Естонської республіки. Приємно зазначити, що радник Міністерства оборони генерал-лейтенант Йоханнес Керт також перебуває у лавах Українського

Реєстрового Козацтва.

У березні декілька десятків молодих представників національних меншин із різних гімназій Таллінна мали змогу відвідати Північно-Східний оборонний округ, що базується в естонському місті Тапа. Про рівень заходу свідчить той факт, що на флагштоках парадного палацу округу, поряд з прапорами Естонії, НАТО, Євросоюзу майорів і державний прапор України.

Гості були присутніми на складанні присяги новобранцями, на параді зведених частин батальйонів округу, ознайомилися з умовами життя військовослужбовців.

Особливий захват у них викликало перебування на навчальному полігоні, де була можливість постріляти із сучасної військової зброї, що є в арсеналі Сил самооборони Естонії. Після стрільб на гостей чекав поживний обід у затишній солдатській їдальні.

А потім у шойно збудованій каплиці відбулася бесіда з моло-

рени Естонії в особі генерал-лейтенанта Йоханнеса Керта.

На шляху до столиці юні талліннці завітали до шойно відреставрованого Українського культурного центру, що в місті Тапа. Тут відбулася тепла зустріч і шира розмова із представниками місцевої української громади. Тож поверталися всі додому з масою приємних незабутніх вражень – буде про що згадати і розповісти рідним, ровесникам, знайомим.

ДО КОЗАЦЬКИХ ЛАВ

Авторитет Українського Реєстрового Козацтва в Естонії невинно і заслужено зростає. Про це свідчить і той факт, що до лав цієї патріотичної організації вступає все більше молоді.

Після великодніх свят церемонія посвяти у реєстровці відбулася у церкві святих Симеона й Анни. Козацьку присягу у новобранців приймали генерал-лейтенант УРК Володимир Паламар і генерал-майор УРК Михайло Кот.

Після посвячення митрополит Талліннський і всієї Естонії

У молодих естонців була можливість постріляти із сучасної військової зброї

лавах не лише українців, а й корінне населення – естонців, а також латишів, латвійців, росіян, представників інших національностей. УРК зближує народи, зміцнює зв'язки між ними.

Нині, після трьох років свого існування, реєстрове товариство в Естонії, що тісно співпрацює з іншими українськими організаціями всередині країни, нараховує у своїх лавах близько сотні козаків і берегинь. Серед них поважні у суспільстві люди: голова товариства «Просвіта» з Таллінна Оксана Мамутова, старший тренер футбольного клубу «Динамо» Віктор Нешеретний, віце-прем'єр міста Сауе Рафаель Амос, функціонер спортивного клубу «Хрещатик» Борис Федоренко, відомий громадський діяч Владислав Резниченко, член правління Алутагузької дружини Йихвиського підрозділу

Після посвячення у реєстровці в церкві святих Симеона й Анни, що в Таллінні

дими військовослужбовцями. На згадку про перебування у цьому військовому підрозділі, гості отримали пам'ятні сувеніри із символікою округу. Очільники УРК та Спілки української молоді Естонії, під егідою яких проводився захід, висловили щиру подяку за допомогу у його організації та проведенні Міністерству обо-

Стефан відзначив: «Я надзвичайно радий, що Українське Реєстрове Козацтво в Естонії зберігає культуру і традиції свого народу. Мені приємно вже вдруге проводити чин посвячення в козаки й берегині».

Підготував
Максим ТОРСЬКИЙ,
власний кореспондент «УК»

Козацтво без кордонів

КОЗАЦЬКЕ ЗНАМЕНО ДОВКОЛА ПЛАНЕТИ

З метою популяризації Українського Реєстрового Козацтва та козацького міста-фортеці Лисянки, за ініціативи полковника УРК Олександра Гаврилюка, Лисянським районним товариством УРК, яке з дня його заснування очолює полковник УРК Василь Коряк, продовжується акція «Козацький прапор навколо світу». У 2011 році вона була приурочена до 20-ї річниці незалежності України та світлій пам'яті першого прапороносця Лисянщини, майора УРК Бориса Шеренгового.

Як уже писала «УК», минулого року козацький прапор Лисянського полку УРК побував на мисі Доброї Надії в Південно-Африканській Республіці, де зливаються хвилі Індійського та Атлантичного океанів, а також в африканських містах Преторія, Йоганнесбург, Кейптаун, Кауруман і на Полярному полі, біля мису Новий Уренгой. Козацьке знамено завдяки реєстровцям Черкащини майоріло у Німеччині, Ватикані, Римі, Неаполі, Помпеї, Монтекатіні, Венеції, Сан-Маріно, в Єгипті.

Нинішнього року акція «Козацький прапор навколо світу» проходить під знаком 420-ої річниці першої

є православними, вони з цікавістю розпитували про символіку, зображену на нашому прапорі, цікавилися історією українського козацтва, нашого народу.

Вже у квітні прапор Лисянського полку УРК побував у Франції, де його презентувала Л.Мазур. В історії цієї країни залишили помітний слід українці. Донька Ярослава Мудрого Анна була королевою Франції, а в XVII – 2200 запорожців на чолі з кошовим Іваном Сірком перебували на службі у французького принца Конде. Саме вони 1646 року здобули неприступну іспанську фортецю Дюнкерк у Нормандії, яку до того не вдавалося

Козаки Лисянського полку з прапором УРК на Полярному крузі

письмової згадки про Лисянку. Прапор Лисянського козацького полку, завдячуючи В.Зеленіну, вже побував у польському місті Закопане. Р.Дехтерюк та А.Бекер брали його в поїздку до Об'єднаних Арабських Еміратів, В.Касьян, І.Касьян та Ю.Лукашук розгортали козацьке полотнище у Стамбулі,

взяти протягом 30 років. Відтоді деякі відомі французи, зокрема, письменники Анатоль Франс та Густав Флобер мали за честь вважатися нащадками запорожців, які побували в Дюнкерку.

За словами учасників акції, прапор Лисянського полку УРК, а він побував уже в 10 країнах світу, викликав жвавий інтерес як у туристів, так і в місцевих

Прапор реєстровців на південному мисі Африканського континенту

біля мечеті Святої Софії, а також біля Єгипетського стовпа та на березі Босфору. Звідти козацький прапор відправився до Ефіопії. Варто зазначити, що у столиці країни Аддис-Абебі наші козаки відвідали Палац імператора та Національний природний парк «Аваш». Лисянським реєстровцям випала нагода десять днів прожити в навчальному центрі ефіопської армії в місті Аваш-Арба. Оскільки більшість ефіопів

жителів. Після проведеної реєстровцями просвітницької роботи, іноземці визнали незаперечний факт: у Європі є велика козацька нація – український народ, а слово «козак» у них асоціюється з честю, порядністю, відвагою.

Патріотична акція реєстровців Лисянщини триває.

Прес-служба Лисянського районного товариства УРК,
Черкаська область

Фотофакт

Інтронізація єпарха

Єпископ Ярослав Приріз

У Дрогобицькому кафедральному соборі Пресвятої Трійці глава УГКЦ блаженніший Святослав Шевчук інтронізував на престол Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ владика кир Ярослава Приріза, вручивши йому пастирський жезл. В урочистій церемонії Святої Літургії взяли участь генерал-полковник УРК Богдан Прокопишак з товаришами. Цим прикладом реєстрові козаки-прикарпатці засвідчили нерозривність міцного духовного зв'язку між святою Церквою і народом, які, об'єднані у вірі та любові, мандрують з Господом у світ Божої Правди і Краси.

Прес-служба УРК,
Львівська область

В осередках УРК

Зростає зміна

На Турківщині, що у Львівській області, перше посвячення у реєстрові козаки пройшло у храмі Петра і Павла УГКЦ три роки тому. А нещодавно тут же відбулося вже третє посвячення у реєстровці 60 юнаків та 10 дівчат – учнів Турківського професійного ліцею. Тепер у козацькому осередку цього навчального закладу понад 200 козаків.

До лав УРК вступив і викладач ліцею Богдан Мись. Йому присвоєно звання майора УРК та призначено заступником отамана Турківського козацького районного товариства, підполковника УРК Михайла Лофія.

Після урочистого чину освячення, яке провів настоятель храму отець Тарас та представник Гетьмана УРК у Галичині, генерал-полковник УРК Богдан Прокопишак, юні реєстровці, їх старші товариші, провели козацькі ігри, в яких взяло

участь 110 чоловік (5 навчальних груп). Молоді реєстровці змагалися у стрибках у довжину, підніманні гирі, віджиманні, естафетах, перетягуванні линви, армреслінгу тощо.

За підсумками козацьких змагів перемогла команда групи №23 (майстри Микола Лоневський і Микола Васьків), друге місце посіла група №22 (майстер Сергій Прик), бронзовим призером стала група №25 (майстер Ігор Пращець). Учасники змагань були нагороджені козацькими грамотами та призами.

Уже цього року реєстровці Турківського ліцею мають намір відвідати Гошівський монастир і могилу Січових Стрільців у Болехові та здійснити сходження на Говерлу.

Прес-служба УРК,
Львівська область

На базі «Соколів»

Донецькі реєстрові козаки на чолі з отаманом міського товариства УРК Олександром Поповиченком уклали угоду про співпрацю з колективом школи-інтернату №8 міста Донецька

Донецькі реєстровці з вихованцями і педагогами загальноосвітньої школи-інтернату №8

У документі йдеться про систематичну духовно-патріотичну роботу реєстрових козаків міста з учнями школи через діяльність молодіжного козацького клубу «Соколи». Як розповів його голова, майор УРК Дмитро Гришук, у найближчих планах козаків проведення тематичних зустрічей, бесід, ігор, екскурсій з метою виховання у молодого покоління любові до України, вивчення її історії та національних традицій.

Тут же пройшла урочиста посвята молоді у козаки, яку провів отаман Донецького міського товариства УРК Олександр Поповиченко.

Опісля юні козаки та всі учні школи частувалися кулешем. Святкова вечеря була приготована за підтримки Донецького регіонального благодійного фонду «Возлюби», який очолює Валерій Кульчик.

Прес-служба УРК,
м. Донецьк

В осередках УРК

ВІДДАЛИ ШАНУ Семену Височану

У переповненому залі Героїв Центру патріотичного виховання учнівської молоді імені Степана Бандери, що в Івано-Франківську, відбулося свято «Семен Височан – Хмельницький Галицької землі». Захід проведено в рамках співпраці між управлінням освіти і науки Івано-Франківського виконавчого комітету та обласним козацьким товариством «Українське Реєстрове Козацтво».

На свято прибули представники міської влади, Івано-Франківського міського та обласного козацьких товариств ВГО УРК, реєстрові козаки з Черкащини та Львівщини, учні й педагоги ЗОШ №№ 4, 6, 7, 12, 13, 17, директори шкіл-садків №№ 3, 7.

З цікавістю переглянули присутні літературно-музичну композицію «Ми – нащадки козацького роду» у виконанні земляків Семена Височана – учнів Височанської ЗОШ I-II ступенів та церковного хору церкви св. Петра і Павла села Височанки.

Розповідаючи про життєвий шлях легендарного полководця, директор Височанської ЗОШ Ольга Савчук

Пам'ятний барельєф Семена Височана в Івано-Франківську

УРК, генерал армії УРК Василь Гринів відзначили велику роботу міського осередку УРК, який очолює полковник УРК Петро Кирилів. Значний вклад реєстровців, зокрема, у відкриття меморіальної дошки Семену Височану і духовного розвою краю загалом.

Радник отамана Черкаського обласного товариства УРК, полковник УРК Олександр Гаврилук розповів про те, що саме Семену Височану судилося стати першим полковником Лисянського полку, який існував за часів гетьманства Хмельницького. «Дуже символічно, що землю великих Тараса і Богдана із Батьківщиною не менш знаних Стефаніка і Франка поєднує легендарний Семен Височан. Багато років тому волю нашого народу разом виборювали як галичани, так і жителі Подніпров'я. І це має стати добрим прикладом наслідування і для сучасників, і для наших нащадків», - наголосив гість із Черкащини.

Мистецькою окрасою свята стали виступи Богородчанського козацького хору, Калуського козацького ансамблю «Прометей», солістів-вокалістів Богдана Романюка та Оксани Сливки.

По завершенню, під звуки духового оркестру, учасники заходу вирушили пішою

ходом на вулицю Семена Височана, де відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки герою визвольних змагань.

Галина САВЧЕНКО,

директор Центру патріотичного виховання учнівської молоді ім. С. Бандери

Слово про Семена Височана від депутата Івано-Франківської обласної ради, підполковника УРК Ольги Бабій

підкреслила, що Семен Височан – це колоритна історична постать і видатний політичний діяч XVII століття, національний герой, нескорений борець за волю народу.

У своїх виступах заступник міського голови М.Верес та отаман Івано-Франківського обласного товариства

Зійшлися у змаганнях джури

Нещодавно реєстровці міста Ясинувата провели зустріч із учнями ЗОШ №7, на якій розповіли про героїчні сторінки історії українського війська, козацькі звичаї, про необхідність захисту своєї Батьківщини. Школярі зацікавлено слухали розповіді про Савур-могили, з якою пов'язано чимало козацьких легенд.

У ясинуватській ЗОШ №6 відбулися змагання зі стрільби з пневматичної зброї на звання «Кращий стрілець» об'єднаного дитячо-юнацького полку УРК «Ясинуватський джура». Тут у командному заліку перемогли козачата загальноосвітньої школи №3.

А в ЗОШ №3 пройшли змагання «Нащадки козацької слави» серед шкіл міста, де діють козацькі загони. Юні реєстровці змагалися у вправах, що потребують швидкості та кмітливості. Переможцем змагань стала команда сотні імені Богдана Хмельницького (ЗОШ №3), за що й отримала вимпел полку, козацьку грамоту, цінні призи. Друге і третє місця посіли відповідно команди ЗОШ №5 і ЗОШ №7. Їх також нагороджено козацькими відзнаками.

Організували і провели заходи козаки та берегині полку УРК «Ясинуватський

Переможці змагань - козачата сотні ім. Богдана Хмельницького

джура» Володимир Яворський, Володимир Кірічак, Наталія Колодич, Лілія Олійникова та інші.

Володимир ГРИГОР'ЄВ,

отаман полку «Ясинуватський джура», Донецька область

**І народяться діти,
Достойні нової України.**

О.Орач

Пам'ять

Завтра була війна...

Напередодні Дня Перемоги до ветерана війни Федора Зіновійовича Дідики завітали отамани Миронівського районного товариства УРК Яків Коваль та отаман Богуславського районного товариства УРК Олександр Максимчук.

21 червня 1941 року Федору Дідику виповнилося 19 років, а на другий день юхнівський хлопчак зі зброєю в руках пішов захищати Батьківщину від фашистської чуми.

Свій бойовий шлях розпочав рядовим кулеметником, а Перемогу вже зустрів у званні старшого лейтенанта, командира кулеметного взводу. Фронтові стежки солдата пролягли від

році змусила залишити поле бою.

Після тривалого лікування у госпіталі повернувся у рідні Юхни. Тривалий час працював головою сільської ради, потім - військовим керівником у школі, завідувачем місцевого клубу.

Нині Федір Зіновійович – заслужений ветеран, шанована в селі людина. Від імені Київської обласної ради ветеранів, офіцерів Збройних сил України та Українського Реєстрового Козацтва генерал-лейтенант УРК Яків Коваль та полковник УРК Олександр Максимчук щиро привітали ветерана зі святом і вручили медаль «20 років Збройним силам України».

Для колишнього воїна-офіцера ця нагорода – надзвичайна гордість. Відтепер на його грудях поряд із такими значущими бойовими відзнаками, як орден Богдана Хмельницького, сятиме й медаль, що символізує мир, добро і, разом з тим, історію Збройних сил України, - вагомий сторінку до якої написав своїми ратними подвигами і Федір Зіновійович.

Сльози радості з'явилися на очах ветерана. Він подякував козакам за привітання і запросив на свій 90-річний ювілей, який відзначатиме

Шанованому ветеранові - заслужену нагороду

Таганрога через Україну та Білорусію.

У складі Першого Білоруського фронту дійшов до Вісли, при форсуванні якої отримав контузію. Під час жорстких боїв із ворогом був шість разів поранений. Та найтяжча контузія в 1944

21 червня.

Тож, як кажуть у народі, дай Бог! Так тримати, ветеране!

**Прес-служба УРК,
м. Миронівка,**

Козацьке виховання

Переможених не було

У ЗОШ № 58 м.Маріуполя відбулося щорічне свято «Козацькому роду нема переводу!» Урочиста частина заходу - посвята в козачата учнів молодших класів. До прийняття присяги діти готувалися майже рік: змагалися у навчаннях і різноманітних видах спорту, брали активну участь у міських та районних олімпіадах, добродійних заходах, вивчали народні обряди. І ось настав час звітувати про зроблене і дати відповідь на питання – чи гідні вони стати козачатами?

Момент клятви для кожного з учнів став подією. Школярі обіцяли бути справжніми козаками та захисниками українського народу.

Першим привітав і благословив козачат отець Олександр, настоятель Храму Пресвятої Богородиці. Щиро поздоровив юних реєстровців Голова адміністрації Гетьмана УРК у Приазовському регіоні, генерал-лейтенант УРК Олександр Нефьодкін. Друга частина свята складалася зі спортивно-розважальних естафет, що проводилися під гаслом: «Тато, мама, я – спортивна козацька сім'я!» Ці змагання для мешканців села та учнів школи вже стали традиційними. З року в рік бажаючих показати свою спритність та майстерність стає все більше. Цього разу родинні колективи із задоволенням змагалися в різноманітних естафетах: «Влучно в ціль», «Перенеси

пораненого», «Спритний снайпер», «Видатний кашовар». Підготував та провів конкурси капітан УРК, вчитель фізичної культури ЗОШ № 58 Альберт Семенченко.

А оцінювали змагання сільський голова Талаковки Микола Красіков, завідувач музею-бібліотеки Галина Рашевська, заступник директора з виховної роботи ЗОШ № 58 Лідія Челпанова, генерал-лейтенант УРК Володимир Книщенко та полковник УРК Олександр Білоконь.

У підсумку - переможених не було. Кожна родина отримала подарунок та почесну грамоту. А приз глядацьких

Маленькі маріупольці, учні ЗОШ № 58 вишикувалися і готові до посвяти у реєстрові козаки

симпатій дістався сім'ї першокласниці Валерії Камалової.

Спортивне свято стало справжнім прикладом козацької сили та відваги, любові до народних традицій та міцності українських сімей.

Наталія КОНІВЧЕНКО,
майор УРК,

організатор позакласної роботи загальноосвітньої школи №58, м. Маріуполь

Нещодавно Віталія Вікторовича Горожанова наказом Гетьмана УРК Анатолія Шевченка було призначено виконуючим обов'язки отамана Окремої ордена «Бронзового козацького хреста» Чорнобильської дивізії УРК «Україна» з присвоєнням йому чергового козацького звання генерал-майор УРК.

Гордість УРК

У РАДОСТІ І СМУТКУ - ЗАВЖДИ КОЗАК

Генерал-майор УРК
Віталій Горожанов

Реєстрові козаки-чорнобильці знають Віталія Горожанова як професіонала, людину чесну, відповідальну, готову щомиті прийти на поміч товаришам. Він пройшов школу мужності в Чорнобильському пеклі, а потім і справжню школу виживання, борючись за життя з хворобами, набутими при ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Та козацький характер все-таки переміг!

Сьогодні у послужному списку 47-річного ветерана міліції, інваліда 2-ї групи Віталія Горожанова більше двох десятків нагород, серед них – медаль «Захисник Вітчизни», «Ветеран МВС», орден «Честь і пошана», орден Слави, медаль «Герой-рятівник» і багато інших.

Квітень у долі Віталія Вікторовича має двояке забарвлення. 26 квітня для нього є водночас і щасливим, і трагічним: саме у цей день 1965 року він з'явився світ, а 1986 року сталася подія, яка ледь не вартувала йому життя.

ІЗ КОЗАЦЬКОЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

Народився і виріс Віталій у селищі Лозова Харківської області в сім'ї залізничників – Віктора Федоровича і Валентини Андріївни Горожанових.

Після закінчення середньої школи вирішив продовжити справу батьків і вступив до Слов'янського залізничного технікуму, що в сусідній Донеччині. А невдовзі слобожанського хлопця призвали до армійських лав. Служив у Забайкальському військовому окрузі – у політвідділі Міністерства внутрішніх справ. До рідної домівки повернувся, маючи звання прапорщика.

«Саме армійська служба дала поштовх до вибору подальшої дороги в житті, – розповідає Віталій Вікторович. – Прийняв для себе рішення іти служити в правоохоронні органи. Працював командиром відділення Слов'янського міського відділу МВС.

робітником, а не солдатом». Але, як з'ясувалося, «мирний радянський робітник» зразка 1986 року наков'ля не менше ніж «агресивний американський солдат» зразка 1945-го. І такі, як Віталій Горожанов, вже зовсім скоро відчують це на власному здоров'ї.

«Через три місяці служби мене демобілізували. І при-

Володимир та донька Альона, яка, на жаль, пішла трагічно з життя вісімнадцятирічною...

Довелось заново вчитися розмовляти, ходити...», – ділиться своїми сумними спогадами Віталій Вікторович.

В 1999 -2000 роках – чергове обстеження. «Променева травма, органічне враження кісткового мозку» – такий був суворий

лікуванні та реабілітації.

Козаки приділяють велику увагу вихованню сиріт, працюють з дітьми з проблемних сімей тощо.

«Ці діти потребують найпильнішої уваги. Їм не обійтися без нашої опіки, людського піклування. Тому хто як не ми маємо привити їм відчуття потрібності суспільству й допомогти знайти вірну дорогу у житті», – говорить козацький генерал.

ГОСПОДЬ ПОВЕРТАЄ СТОРИЦЮ

Козаки-чорнобильці люди віруючі. Символічно, що візитівкою слов'янських реєстровців є мозаїчні ікони, які вони дарують православним церквам. Так довгий час ікона «Христа Спасителя» прикрашала фасад козацького храму Різдва Ісуса Христа в Донецьку, ікону «Святої Євдокії» слов'янці подарували капелану УРК отцю Сергію для майбутнього козацького храму. А нещодавно ікона «Христа Спасителя» посіла гідне місце у новозведеному храмі Святого Духа міста Слов'янська.

«Головне призначення людини – жити заради інших, творити добро. Господь дає сили й снагу не лише для життя, а й для добрих діянь. Жити потрібно гарно й чесно, бути корисним. Життя – це великий дар Божий, тож його треба цінувати, а душу берегти», – упевнений Віталій Горожанов.

ЙОГО ДЖЕРЕЛО ЖИТТЯ

Попри важкі, часом трагічні життєві обставини, Віталій Вікторович не зчерствів душею, а продовжує повноцінне життя. У Горожанових є дачний будинок, земельна ділянка. Тож докласти руки є де, а праця на землі, як відомо, дає людині силу. Разом із дружиною чоловік любить працювати на городі, в теплицях. «Вирощуємо екологічно чисті продукти. Крім городу у господарстві є ще кури, цесарки, індики», – розповідає господар.

Найбільше пан Віталій тішиться своєю родиною. Широко радіє подружжю Горожанових шастю сина Володимира і невістки Яни. Особлива гордість – півторарічний онук Тамерлан, у якому дідуся-козак бачить гідне продовження козацького роду.

«Про таких, як Віталій Горожанов, кажуть «кремінь-чоловік» – чесний, порядний, непідкупний, готовий у будь-яку хвилину підставити своє плече. Справжній козак», – так характеризує свого отамана начальника штабу Чорнобильської дивізії, генерал-майор УРК Василь Лабунін.

У квітні Віталій Горожанов вже 26 рік поспіль відзначив дві дати – радісну – день свого народження і сумну – чергову річницю трагедії на ЧАЕС. Найкращі ліки – праця. Ось і в цей день реєстровці Слов'янська у селищі Райгородок провели церемонію посвячення в реєстрові козаки. Символічно, що ця подія відбувалася біля величезного дубового козацького хреста, на місці історичної козацької пристані.

Тож, дай Боже, Вам, пане козацький генерале, многая літа і успіхів на відповідальній посаді козацького отамана!!!

Дмитро ГРИГОРЕНКО,
власний кореспондент «УК»
Фото автора

ХАЙ БУДЕ АТОМ МИРНИМ

У квітні 1986 року сталася трагедія на Чорнобильській АЕС. Про можливі наслідки аварії та загрози достеменно ніхто не знав. Але якщо цивільних громадян здебільшого призивали на службу на добровільних засадах, то у «служивих» ніхто й не запитував.

«У серпні 1986 року пройшов медичне обстеження і 11 грудня прибув для несення служби в зону катастрофи. З 3 січня по 6 квітня 1987 року патрулював вулиці вже тоді пустельної Прип'яті. Проживали у селищі Поліське, що за кількадесят кілометрів від місця служби», – скупко згадує Віталій Вікторович.

Дуже важке психологічне враження склало на молодого правоохоронця місто-примара, з якого одразу ж після аварії виселили усіх його мешканців, навіть не дозво-

чина не в тому, що вже прийшов час зміни контингенту, – розповідає пан Віталій. – У мене і у всіх моїх колег значно погіршився стан здоров'я – постійні головні болі, в ділянці серця, нудота тощо. Після медичного обстеження лікарі поставили діагноз – вегетосудинна дистонія.

БОРОТЬБА ЗА ЖИТТЯ

Однак найстрашніше чекало Віталія попереду. Смертоносний мирний атом таки дався взнаки, і молодий тренований організм почав давати збої.

1990 року серйозно захворів, а через рік хвороба безжально прикувала його до ліжка. У 1991 році став інвалідом 1-ї групи, через п'ять років визнали інвалідом війни.

Ця п'ятирічка для родини Горожанових стала часом боротьби за життя, за сонце, за небо, за бажання бути потрібним рідним і суспільству. Адже в тридцять років для людини життя лише починається... І тоді Віталій будь-що вирішив

вердикт лікарів. І знову боротьба за життя...

КОЗАК – ЦЕ ДОЛЯ

Віталій Горожанов – людина соціально активна, а тому незважаючи на свої хвороби, бере активну участь у громадському житті міста, Донецької області. У 2008 році йому, як авторитетному офіцеру-правоохоронцю, запропонували очолити козацький осередок Українського Реєстрового Козацтва у його рідному Слов'янську. За нову справу взявся з ентузіазмом.

«Створили у місті Чорнобильський батальйон УРК. Побачивши результати наших справ, до нас стали долучатися не лише чорнобильці – приєднувалися усі небайдужі земляки, які розділяли наші погляди. Так зорганізувався батальйон козацького контролю. На сьогоднішній день у нас уже чотири козацьких підрозділи, що входять до Чорнобильської дивізії – констатує козацький керманіч.

Варто зазначити, що громадська робота козаків не обмежується своїм районом.

Віталій Горожанов (у центрі) з побратимами - козаками Чорнобильської дивізії УРК

ливши забрати речі. Але доводилося захищати покинуті домівки від мародерів, охочих нагріти руки на чужому добрі...

Віталій Вікторович не дуже любить розповідати про характер роботи та події, свідками яких був у зоні Чорнобильського лиха, але перед його очима й досі стоїть гасло, вивішене на високій будівлі центральної площі імені Курчатова: «Хай буде атом

боротися!

«Я мав величезне бажання приносити користь суспільству, народу. Видряпався, як кажуть, з того світу. Мабуть, завдяки характеру, силі духу, козацьким невмирущим генам. Та найбільша заслуга у моєму одужанні вірної дружини Олени Вікторівни. Вона зробила все можливе і неможливе для того, щоб мене врятувати. Додавали наснаги і віри син

Слов'янським реєстровцям вдалося об'єднати весь «північний куш» краю. Тепер у їхній структурі реєстровці з Краматорська, Дружківки, Красного Лиману, Костянтинівки, Миколаївки, Артемівська.

Козаки всіляко підтримують своїх побратимів, які проходять лікування у санаторіях Слов'янська та лікарів, які допомагають чорнобильцям у

Ювілей

Справжнє щастя приходить із роками

Герой України Григорій Бондар

Григорій Васильович Бондар – відомий вітчизняний практик і теоретик хірургії й онкології. Генеральний директор Донецького обласного протипухлинного центру, завідувач кафедри Донецького медичного університету. Депутат Донецької міської ради. Герой України. Нагороджений орденами «За заслуги» II і I ступенів та орденом «Знак Пошани». Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Заслужений діяч науки Української РСР. Автор понад 700 наукових праць і понад 240 винаходів.

почалася війна, батька евакуювали разом із цегляним заводом у Челябінську область. Сім'я подалася разом із ним, але по дорозі мати з дітьми зійшли з поїзда й повернулися пішки до своєї хати.

Село Іскра майже три роки було окуповане. Тоді Григорій уповній мірі відчув на собі трагедію війни...

до фельдшерсько-акушерської школи в місті Сталіно.

Частенько юнак допомагав старенькому лікарю шукати потрібні для настоянок коріння, трави або й наловити жаб. Таким був його перший медичний досвід...

НАВЧАННЯ І КОХАННЯ

Це було голодного 1947 року. Юнак жив у гуртожитку, думав уже й покинути навчання, бо спершу нелегко було, хотілося додому. Але згодом втягнувся у навчальні будні освоєння нової спеціальності і вже чотирнадцятирічним прийняв перші пологи.

Закінчив фельдшерську школу з «вільним дипломом» і після піврічної праці у центральній клінічній лікарні шахтарської столиці вступив до медичного інституту. Навчання у виші стало для студента Григорія Бондаря чимось набагато більшим, ніж конспектування лекцій, складання заліків, іспитів, чергування у лікарні. Це була

радіолог України, онук Олександр – хірург-мамолог.

У ЩОДЕННІЙ ПРАЦІ

Після закінчення лікарського факультету Донецького державного медичного інституту з 1957 року розпочалася професійна діяльність Григорія Васильовича. Вчорашнього студента взяв до себе ординатором Андрій Михайлович Ганічкін, завідувач кафедри загальної хірургії, який був не просто фаховим хірургом, а й талановитим педагогом. За два роки на кафедрі молодий лікар багато чому навчився, адже у ті часи хірургія включала в себе травматологію, нейрохірургію й онкологію одночасно.

1960 року Григорій Васильович став завідувачем хірургічного відділення Донецької обласної клінічної лікарні імені Калініна. Через два роки був обраний асистентом кафедри загальної хірургії Донецького медичного інституту. Згодом захистив кандидатську, докторську

Він навчався у видатних хірургів Андрія Ганічкіна, Семена Різника, Андрія Чаругіна. Створена Григорієм Бондарем школа українських онкологів широко відома не лише в нашій країні, а й за кордоном. Під його керівництвом захищено 8 докторських і 26 кандидатських дисертацій. Провідний лікар країни бере активну участь у роботі з'їздів онкологів і хірургів.

Нині Г.В.Бондар керує роботою проблемної комісії «Онкологія», є головою Донецького обласного товариства онкологів і співголовою товариства онкологів України.

І РОЗУМОМ, І ДУШЕЮ

Сьогодні, дивлячись на численні патенти, грамоти й нагороди видатного вченого-хірурга, стає зрозумілим, що Григорій Васильович Бондар знайшов своє покликання і повністю розкрив талант допомагати людям. Його розум і душа завжди працюють на благо розвитку медицини України, на здоров'я і щастя всіх українців. Він живе заради спасіння інших!

Учені з американської Національної Академії наук дійшли висновку, що всупереч загальноприйнятій думці про шасливу пору юності, насправді людина стає щасливішою, коли старіє, а найкращі роки життя - це 70-80 років. Якщо це справді так, то наш сивочолий герой – найщасливіша у світі людина!

ВИСОКА НАГОРОДА

Своє 80-річчя Григорій Васильович зустрів на робочому місці, серед колег – людей у білих халатах. Привітали зі святом почесного ювіляра рідні й близькі, друзі і тисячі тих, кому він урятував життя. Поздоровлення від останніх надійшли не лише із різних куточків України, а й із зарубіжжя.

Не залишилася осторонь і українська влада: 19 квітня цього року Григорія Васильовича Бондаря було нагороджено орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня, з днем народження привітав його особисто Президент України.

Приєднується до широкі привітань на адресу сивочолого Героя України, чудової людини і Українське Реєстрове Козацтво, у лавах якого Григорій Васильович має чимало друзів, тих, хто сьогодні завдячує йому своїм здоров'ям, вірить і плекає надію на краще!..

Ірина КУДІНОВА,
власний кореспондент «УК»
м. Донецьк

СВІТЛІ ОЧІ, СИВІ СКРОНИ

Навпроти мене за робочим столом сидить чоловік, вік якого визначити важко: яскраві світло-блакитні очі випромінюють багаторічну життєву мудрість і досвід. У квітні Григорію Васильовичу Бондареві виповнилося вісімдесят. На питання, на скільки років він себе відчуває, по-філософськи відповідає: «На вісімдесят». Усім своїм життям він доводить, що вік – поняття відносне.

І сьогодні Григорій Васильович живе активно: щодня робить одну-дві операції, двері його кабінету як у фахового діагноста завжди відчинені для консультацій. За кілька останніх років патентами України й Росії захищено понад 20 його винаходів, що говорять про потужний науковий і винахідницький потенціал. Лише півроку тому припинив займатися волейболом. На прохання поділитися секретами працездатності відомий лікар говорить про щоденну працю як запоруку професійної й загальнолюдської успішності. «У праці й хворобах життя наше» - так вчить нас Слово Боже, і життя цієї людини - ще одне підтвердження істинності цих слів. До речі, Григорій Васильович вважає лінь – однією з прикрих вад сучасного українського суспільства.

ІЗ ІСКРИ – У ВОГОНЬ

Народився він 22 квітня 1932 року в с. Клевцово (нині Іскра) Великоновосілківського району Донецької області. У великій сільській родині було сімнадцятеро душ, проте це не врятувало сім'ю від розкуркулення.

Згодом батько, Василь Іванович, із родиною перебрався на Донеччину. Працював електромонтером на будівництві Зуївської ГРЕС. Пізніше родина переїхала в село Просяне Запорізької області. Коли

НА РІЧЦІ ДИТИНСТВА

У визвольному 1943 р. хлопчина продовжив навчання у сільській школі. За віком Грицько мав би йти до п'ятого класу, проте до війни закінчив лише два. Декілька днів посидівши у п'ятому класі, нічого не розуміючи з того, що пояснює вчитель, він залишив школу. Онука в той час підтримав дідусь, який одразу ж залучив його до теслярської справи. Досить швидко здібний підліток навчився виготовляти з дерева колеса, дроги, сани й інші потрібні у господарстві речі.

Молодий столяр проявив неабиякі здібності в озброєнні тамтешніх друзів-хлопчаків. Григорій власноруч виготовив сімнадцять обрізів із гвинтівки, з якими місцеві хлопчачки полювали на зайців, допомагаючи своїм сім'ям не вмерти від повоєнного голоду...

А ще було улюблене заняття – рибалка, що залишилося на все життя. Село Іскра розташоване на берегах козацької річки Вовча, що впадає у Самару. Рибу ловили острогами чи просто руками: у заплаві знаходили сховище сомів і вихоплювали їх прямо із води! І сьогодні сивий лікар із захопленням розповідає про неповторні миті далекого дитинства і використовує кожну можливість порибалити у будь-яку пору року.

ПОРАДА ФЕЛЬДШЕРА

Зважаючи на допитливий розум хлопця, батько, який хотів бачити сина освіченою людиною, знайшов для нього репетиторів із російської мови та математики, що допомогли Грицькові за короткий термін здогнати своїх ровесників. Після закінчення семирічки, прислухавшись до поради сільського фельдшера Якова Лобаса, що «лікар – людина, яку поважають на селі», хлопець вступив

У рідкі години дозвілля - на улюбленій рибалці

постійна праця над собою. «Студентами вистоювали вечорами під стіною операційного залу, спостерігаючи за працею наших вчителів. Першу свою операцію я виконав на шостому курсі інституту!»

Саме у стінах альма-матер Григорій Васильович познайомився зі своєю майбутньою дружиною Аллою Василювою, з якою далі йшли по нелегкій життєвій дорозі завжди разом. І зараз вона – вірний товариш, соратник, берегиня домашнього вогнища, що зігріває усю велику родину: сина й доньку, чотирьох онуків, трьох правнуків.

Діти Бондарів обрали для себе теж медицину: Володимир Григорович – завідувач відділення, Наталя Григорівна – головний

дисертації. З 1967 року – доцент кафедри хірургічних хвороб стоматологічного факультету. Сорок п'ять років тому Григорій Васильович організував курс онкології, що згодом перетворився на кафедру онкології. А з 1975 року він – завідувач кафедри онкології Донецького медичного інституту.

ТАЛАНТ І ДОСВІД

Природний талант, цілеспрямованість, виключна працелюбність, величезний хірургічний досвід – завдяки цьому Григорій Васильович дуже багато зробив для розвитку вітчизняної клінічної онкології, збагатив її науковими досягненнями.

Мова про мову

На сторожі рідного слова

Гадаю, що багатьом читачам-донецчанам у різний час доводилося спостерігати ось такий сюжет: на зустріч зі школярами-козачатами запросили когось із козацької старшини. Гість зодягнений в однострій, розшитий позументами, на погонах сяють зірки, на кашкеті – кокарда. Усе вражає, створює святковий настрій. Ось і гостя запрошують до слова. А він, сердега, українською не володіє, або ж його мова – примітивний суржик... Діти сміються, організатори заходу червоніють.

А БУЛО Ж КОЛИСЬ!..

Але ж ще з давніх-давен відомо, що коли приймали на Запорозьку Січ новобранця, то питали: «У Бога віруєш? – Перехрестись! Українською мовою володієш?» Якщо ні, то повертай, хлопче, голубі туди, звідкля прийшов.

Мовного питання на Запорожжі дотримувалися суворо. Не те, що зараз...

Але чи реально це: у наш час козакові оволодіти українською мовою в досить-таки поважному віці? Відповідь знайшов того ж таки дня, коли був запрошений на чергове засідання літературно-етнографічного клубу «Живильні джерела», що вже який рік працює на базі дитячої бібліотеки імені А.Гайдара під керівництвом Жанни Володимирівни Селезньової. Я тут частий гість, бо це бібліотека мого мікрорайону, читачами якої були мої діти й онуки, та й правнук уже проситься, щоб записали...

У БІБЛІОТЕЦІ – СВЯТО

Сьогодні у бібліотеці великий захід – «Свято козацької слави». Цього разу засідання клубу вела пані Жанна – колишня вчителька російської мови. Ще донедавна українська була для неї чужою. І ось за кілька років, будучи організатором клубної роботи, пропагуючи

українську книгу, вона оволоділа українською літературною мовою так, що я слухав і милувався, як вона лилася з уст Жанни Володимирівни. Подумалося:

Фрагмент сценки «Як приймали до лав козацтва»

ось кому б пасував козацький однострій!..

Із дня заснування клубу його невідомим мотором, ініціатором багатьох цікавих справ (на громадських засадах) є Лідія Йосипівна Молчанова, відома в Маріуполі вчителька української мови й літератури, а ще козачка-берегиня, майор Українського Реєстрового Козацтва, кавалер ордена «Бронзовий козацький хрест». Про творчий досвід її роботи з дітьми не раз розповідалося на шпальтах «України козацької», «Донеччини», «Слова «Просвіти». А оце недавно Лідія Йосипівна узагальнила свій педагогічний досвід у книзі спогадів, роздумів і порад учителю – «Шлях до себе». Головним героєм книги є, звичайно, українська мова, її поневіряння у донецькому регіоні.

У «МОВНОМУ РУСЛІ»

Тому й не випадково, що все спрямування «Свята козацької слави» йшло в «мовному руслі», а це вимагало певної професійної майстерності від його організаторів.

Щоб зацікавити слухачів, захід мав бути динамічним,

цікавим, на відповідному художньому рівні. І він таким став, найперше завдячуючи Лідії Йосипівні Молчановій. У різних жанрах і сюжетах

школярі демонстрували свої знання з історії українського козацтва, його колиски – Запорозької Січі.

Присутнім відразу впало в око оформлення свята – гасло «Вічно буде Україна, вічно будуть козаки!», портрети козацьких ватажків, репродукція картини Іллі Рєпіна «Запорожці», бібліотечна експозиція книг до теми свята. Хлопці із клубу «Живильні джерела» - у козацькому одязі, дівчата – в українських національних строях.

Розпочалося святкове дійство «Запорозьким маршем» Євгена Адамовича. А далі йшла театралізована розповідь про зародження в Україні козацтва, про його славні діла, про козацьких ватажків – кошових та гетьманів, про звичаї та традиції козаків, що їх козачатам вільної України потрібно наслідувати.

Оплесками зустріли глядачі сценку «Як приймали до лав козацтва» у виконанні джерелівців, учнів 7-А класу ЗОШ №9 Олега Бурховецького,

Владислава Левицького, Артема Бушана.

І тут добре слово варто сказати про організатора виховної роботи Маріупольської ЗОШ №9 Юрія Івановича Короля, незмінного учасника бібліотечних свят, активного помічника колективу бібліотеки в патріотичному вихованні учнів.

Закінчилася сценка запитанням ведучої до аудиторії: «А як ви думаєте, чи прийняли б до лав козацтва парубка, якби не знав він української мови?»

Органічно вписався в сценарій свята виступ ансамблю «Віночок» (керівник Наталія Сніжко, ЗОШ №23), який виконав низку українських пісень: «Засвіт встали козаченьки» Марусі Чурай, «Пісеньку джурю» О.Жилінського та слова О.Кононенка та інші.

ДО КОЗАЧАТ - ІЗ ПОДАРУНКОМ

Аж ось ведуча оголосила: «Запрошуємо до слова нашого почесного гостя, полковника Українського Реєстрового Козацтва, письменника та краєзнавця Павла Івановича Мазура». Це вже й до мене дійшла черга.

Цього разу я прийшов на «Свято козацької слави» не з порожніми руками: днями я отримав сигнальний примірник моєї книги «Степ та воля – козацька доля». Цю книгу про Запорозьку Січ я підготував для позакласного читання. Вона адресована юним козачатам – унцям загальноосвітніх шкіл, козакам-педагогам, які будуть опікуватися ними, усім, хто цікавиться козацькою минувиною, її героїкою. Форма викладу – опис уявної екскурсії сучасних школярів на Запорозьку Січ середини

XVII століття. Для мене, як автора, трапилася слушна нагода перевірити, як будуть сприймати зміст книжки майбутні читачі. І я, не довго вагаючись, взяв та й прочитав кілька її сторінок.

На цьому, власне, і закінчилося «Свято козацької слави», але школярі ще довго

Нова книжка Павла Мазура «Степ та воля – козацька доля», яку автор подарував бібліотеці

не розходилися, обговорюючи його деталі.

МОВОЮ, ЯК ШАБЛЕЮ

І як заклик, що лине до нас із сивої давнини, і сьогодні лунає: «Козацькому роду нема переводу!», «Тої слави козацької повік не забудем!». А ще запам'ятаймо: сучасний козак, який не володіє українською мовою, як шаблею, то – не козак, хай навіть він прикрашений позументами!

Павло МАЗУР,
краєзнавець, письменник,
полковник УРК,
м. Маріуполь,
Донецька область

Презентація книги

Його життя у слові й об'єктиві

У Донецькому обласному художньому музеї відбулася презентація нової книжки «Глибина різкості» відомого письменника і фотомайстра, лауреата Всеукраїнської літературної премії імені Володимира Винниченка, автора понад двадцяти поетичних і прозових видань Володимира Калиниченка із робітничого Єнакієвого.

У музейній залі, де зібралось близько сотні шанувальників творчості Володимира Калиниченка, якого колеги по перу називають просто і тепло – Калиною, лунали в артистичному виконанні автора уривки із його публіцистики, знакові вірші, твори з останньої збірки спогадів.

До численних привітань із Києва, Львова (саме там автор навчався на журфаці тамтешнього університету), Москви, різних міст Донбасу приєдналися і козаки-реєстровці із рідного Єнакієвого.

Їх очільник, капітан Українського Реєстрового Козацтва Олександр Мамченко вручив письменникові почесну козацьку грамоту – за вагомий внесок у відродження духовності рідного краю, України. Останній у відповідь щиро подякував реєстровцям за таку високу оцінку його діяльності на творчій ниві.

Знаменно, що ця подія відбулася напередодні Дня Перемоги, адже шанований митець не на словах знає про минулу війну, фашистську навалу – ще дитиною він пройшов крізь пекло одного з німецьких

концтаборів. Про це теж читав вірші. Та більше з боєм у чуйному серці говорив про наше невизначене, часом жорстоке у своїх проявах сьогодення. Але не був би він поетом, коли б не закінчив свій схвильований монолог на життєдайній ноті.

І, як завжди на творчому вечері письменника лунала чудова музика, цього разу у виконанні студенток Донецької консерваторії імені Сергія Прокоф'єва.

Максим ТОРСЬКИЙ,
власний кореспондент «УК»,
м. Донецьк

Капітан УРК Олександр Мамченко вручає своєму землякові, письменнику Володимирі Калиниченку почесну козацьку грамоту

КОЗАК – ЦЕ СТАН ЙОГО ДУШІ

Генерал-полковник УРК Богдан Прокопишак

ПОСЕРЕД ВІЧНОЗЕЛЕНИХ ГІР

Богдан Володимирович Прокопишак народився 25 квітня 1960 року в національно-свідомій селянській родині в мальовничому карпатському селі Старий Кропивник на Дрогобиччині. Назва села походить не від широковідомої рослини кропиви, як зазвичай думають горяни, а від численних високомінералізованих джерел і ручаїв, що при виході з зони високих тисків на земну поверхню, а такими є насичені розчини природних розсолів-солянок – подібно до «окропу» (по-тамтешньому – «кропу»), розбризкували у навколишній простір крапельки насиченої повітрям води, яку бойки Прикарпаття називали «кропивниками».

Дитинство і юність хлопця проходили серед вічнозелених гір, в які буквально підпіралася новозбудована батьківська оселя. Закінчив Старокропивницьку восьмирічну школу, потім ще два роки відвідував Східницьку серед-

З метою створення умов для ефективної роботи, впровадження творчих підходів для вирішення статутних завдань та впорядкування діяльності територіальних козацьких товариств у Західному регіоні України, керуючись Статутом Всеукраїнської громадської організації «Українське Реєстрове Козацтво» та рішенням Ради Генеральної старшини УРК, Гетьман УРК Анатолій Шевченко наказом №373/7 від 10 лютого 2012 року призначив заступника отамана Львівського козацького товариства ВГО УРК генерал-полковника УРК Богдана Прокопишака на посаду Представника Гетьмана УРК у Галичині з підпорядкуванням безпосередньо Генеральному штабу Українського Реєстрового Козацтва.

ню школу, до якої відстань складала приблизно десять кілометрів в обидва кінці. Після школи Богдан одразу потрапив у армію. Служив у Південній групі військ, зокрема, в Угорщині. Після демобілізації вступив на економічний факультет Львівського сільськогосподарського інституту в Дублянах.

Його батьки усе своє трудове життя «відбували панщину» у радгоспі «Новокропивницький» за мізерну плату. Батько Володимир працював водієм на колгоспній машині. До речі, мати Анастасія, досягнувши пенсійного віку, залишилася без засобів до існування, тобто пенсії. Проте вони дали своїм дітям добре виховання і можливість здобути вищу освіту. Так було «під зорею радянської влади».

З КОЗАЦЬКОГО РОДУ

Богдан Прокопишак походить із патріотичного українського козацького роду – як по лінії батька, так і по родоводу матері (в дівочтві Савчин-Кандур) із хутора Смерекуватий. Батьківський рід величали Бунчуковим, оскільки хтось із прашурів, очевидно, служив бунчужним в одного з гетьманів запорозького козацтва. А це виборна особа, що мала один із найвищих військових чинів в Україні у XVI – XVIII століттях.

Обидва роди мали багато землі (понад 100 моргів поля кожен). Хата діда по матері у часи воєнного лихоліття була притулком для вояків УПА аж до 1950-х років. Усі брати матеріні, а їх було чимало (багатодітна сім'я тоді нараховувала 12 дітей), носили вишитий український

герб на вилогу піджака аж до приходу більшовиків на наші землі. Рід батька Володимира Прокопишака вирізнявся неабиякою інтелігентністю. Зокрема, дід Стась був не тільки відомим у своїй місцевості кравцем, але й грамотною людиною на селі, що за часів Австрії дуже цінувалося людьми. До того ж мав природний дар мобілізувати свої дипломатичні здібності в розмові з сільською громадою. Як людина, яка вміло й тонко діяла у стосунках з іншими односельцями, дипломатично вирішувала складні справи, у 1944-1950 роках обирався головою сільської ради села Старий Кропивник (чи як тоді казали – сільським війтом). Незважаючи на ризик бути вивезеним до Сибіру разом із родиною, він не раз часно попереджував боївки вояків УПА про засідки мародерів-енкаведистів.

НА СПАДКОВОМУ РІВНІ

Ця інтелектуальна пам'ять діда Стася передалася на генно-спадковому рівні його нащадкам. Онук Богдан – ініціатор проведення важливої земельної реформи на селі на початку 90-х років минулого століття, а відтак – успішний бізнесмен, відомий меценат у краї. На честь світлої події в житті селян – ліквідації радгоспу, як символу закріпачення селян в радянській Галичині, 24 листопада 1991 року ініціював, разом із іншими побратимами, встановлення пам'ятного хреста. Напис на мармуровій плиті лаконічний: «Встановлено з нагоди ліквідації колгоспу в селі Новий Кропивник (1949 – 1990 рр.)». До речі, цей Новокропивницький хрест часів смертельної агонії Країни Рад, споруджений з нагоди скасування «диявольського червоного кріпацтва», був

Під час прийняття присяги у козацькому храмі Віри, Надії і Любові

Не секрет, що в той грізний післявоєнний час вдень влада належала більшовикам, а вночі – повстанцям.

першим хрестом не тільки на всю Радянську Україну, але й увесь Радянський Союз. Цікаве співпадіння: пам'ятний хрест стоїть навпроти великого каменя, де колись була каплиця, встановлена з нагоди скасування панщини в Австрійській монархії під час «весни народів» у вікопомному 1848 році.

Богданів брат Орест – офіцер ВМФ у запасі, свого часу закінчив Севастопольське вище військово-морське інженерне училище за спеціальністю «Ядерно-технічні установки». Член УГС із 1990 року, ініціатор відновлення УГКЦ у селі Старий Кропивник. Сестра Катерина – професор, доктор економічних наук, завідувач кафедри «Фінанси суб'єктів господарювання» у Львівській державній фінансовій академії.

ОДИН ІЗ ПЕРШИХ

Вихований у душі синівської любові до Матері-України, Богдан Прокопишак одним із перших на Дрогобиччині включився у боротьбу за національне відродження. Його можна було побачити на мітингах у Львові, серед велелюдного натовпу та в гущі краян, які поволі пробуджувалися від летаргійного сну та чимраз дужче прислухалися до сміливих думок і закликів керівників місцевих осередків УГС-РУХу-УРП – братів Прокопишаків.

Реєстрові козаки в оточенні молодих дрогобиччан, посвячених у реєстровці, у храмі Віри, Надії і Любові

Богдан Прокопишак не словом, а ділом причинився до відродження літописної справи на початках відновлення Української державності. Він — фундатор першого тому багатотомного книжкового видання «Літопис Голготи України». Сьогодні уже вийшли друком шість томів вищезгаданої серії, а саме: «Спогади політв'язнів, репресованих і переслідуваних» («Атлас», Львів, 1993), «Репресована Церква» («Відродження», Дрогобич, 1994), «Героїка ОУН-УПА» («Сполом», Львів, 1997), «Славні Дочки України-Русі» («Сполом», Львів, 1999), «УСУСУСИ

книгопродукція представлена гігантським валом. Від неї аж рябіє в очах!..

І ось на такому не зовсім райдужному тлі знаходиться людина, яка вже не вперше спонсорує українське друковане слово, не шкодує грошей на видання таких необхідних речей для духовно і матеріально обкраденої України. Буквально кілька місяців тому Богдан Прокопишак проспонсував музичний диск «Я намалюю світ» за назвою однієї з пісень талановитої співачки, молоді берегині УРК Мар'яни Рап, про що вже повідомляла газета «Україна ко-

не спрацюють у державі, економічний, військовий, духовний провід котрої не любить держави та її народу...». Україна має бути козацькою, високодуховною і патріотично налаштованою сучасною державою, — переконаний Богдан Прокопишак. — Ми про це говоримо на всіх козацьких радах. І навіть наша всеукраїнська газета так і називається «Україна козацька». У когось може скластися помилкове враження, що ми займаємося винятково політикою. Якраз навпаки, ми у своїй діяльності намагаємося проникнути усі сфери життя громадянського суспільства: культуру, економіку, бізнес, освіту, спорт, зокрема бойові види мистецтв тощо.

Особливо багато уваги приділяємо вивченню історії українського козацтва, в чому найбільше нам допомагає своя газета, яка поширюється на всі терени України. Ми постійно беремо активну участь у проведенні заходів із нагоди свята Покрови, свята Українського Козацтва, свята Зброї і свята УПА. До речі, святий Юрій — покровитель Українського Козацтва, а тому на День святого Юрія наші козацькі товариства також повинні організувати урочисті заходи. Як громадська організація, ми працюємо на майбутні покоління. Тому я підтримую талановиту молодь. Як кажуть, талантам треба допомагати, а нездари самі проб'ються». Таланти виростають там, де найменше на них сподіваються.

На наших шевронах написано «Духовність і патріотизм». У нас є багато патріотів, але й найманців не бракує. Коли Вітчизна в економічній небезпеці, патріоти її рятують, не вимагаючи грошей, а найманці — навпаки. Якщо ви найманець — ви будете мати гроші! А якщо ви патріот — ви будете мати честь! Вибирайте!»

КОЛИ КИПІТЬ РОБОТА

Перебуваючи в козацтві, отаман Богдан Прокопишак зарекомендував себе як активний, авторитетний керівник, харизматичний лідер. Більшість проведених ним заходів висвітлювалися як на шпальтах газети «Україна козацька», так і на сайті УРК. Якщо вже подався в козаки, то не маєш права пасти задніх, а якраз навпаки — прагнути йти вперед до нових звершень та здобутків. Українське прислів'я каже: «Коли

Бандурист із Борислава, реєстровий козак Іван Шміло, за творчим зростанням якого ретельно слідкує Богдан Прокопишак

є до чого жагота, то кипить у руках робота». А тому про Богдана Прокопишака говорять: «Козак — це стан його душі».

Він ініціатор й організатор щорічних науково-практичних конференцій на батьківщині гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного у селі Кульчиці Самбірського району на Львівщині, що проходять у третій декаді квітня. Віднедавна ця традиція переросла у «Кульчиці-фест», який триває, як правило, з ранку до ночі. Реєстрові козаки з такої okazji привозять в Кульчиці військову кухню на колесах з козацьким кулешем та бочівку медовухи-живиці, до якої вишиковуються в чергу місцеві жителі і приїжджі гості.

Нашого козацького отамана можна побачити і в школі, і в університеті, і в музеї, і в церкві, і в будинку культури, і на мітингах, присвячених різним державним та народним святам. Бо він, незважаючи на своє високе військово-козацьке звання, керується у своїх вчинках не власними амбіціями, а основними документами, що регламентують роботу Українського Реєстрового Козацтва.

В'ячеслав ЦВЕТКОВ,
головний писар штабу
представника Гетьмана УРК у Галичині,
м.Дрогобич

Фото Василя Ониськіва

Завдяки підтримці козацького очільника реєстровців Галичини молода співачка, берегиня УРК Мар'яна Рап упевнено завойовує слухачську аудиторію

— Стрілецька Голгота» («Сполом», Львів, 2003), «Геноцид Української Нації» («Українські технології», Львів, 2008). Крім того, Богдан Прокопишак власним коштом оплатив вихід двох чисел міжнародного українського універсального ілюстрованого журналу «Соборність» та шести номерів універсального ілюстрованого часопису «Дрогобицькі Каменярі».

ЖИТИ Й ТВОРИТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Усі ми прекрасно знаємо, що в рідній державі зараз немислимо знайти кошти на великі культурні починання, на друк українських патріотичних книг, журналів і газет. Проте є значні фінанси у росіян, як у них на батьківщині, так і в Україні, позаяк література іноземної держави начисто заповнила полиці українських книгарень. Навіть у Галичині, яку Іван Франко називав «п'ємонтом національного відродження», російськомовна

зацька» у статті «Линуть пісні солов'їні козацької берегині». Його гасло: «Думай не про те, що Україна зробила для тебе, а що ти зробив для України».

СПРАВИ КОЗАЦЬКІ, ДЕРЖАВНІ

19 січня 2009 року, на Водохреща, під час проведення Великої ради Гетьманом УРК Анатолієм Шевченком, отаману Прикарпатського міжрайонного козацького товариства Богдану Прокопишаку було присвоєне чергове військово-козацьке звання «генерал-полковник». Очолюване ним козацьке товариство визнане одним із кращих в Україні. Козацький генерал Богдан Прокопишак дотримується думки, що «без відродження духовності, патріотизму і духу козацтва Україна ніколи не стане високоцивілізованою, багатою і міцною державою у світі».

«Засновник Індійської республіки Махатма Ганді якось сказав: «Ніякі реформи, ніякі капіталовкладення

Під козацькими прапорами древнім галицьким містом Дрогобичем упевнено крокує молода зміна українських реєстровців

Легендарний Добриня – древлянського коріння

*Ой тоді ж став Добриня
Зі змієм битися-змагатися.
То земля стогне, небеса палають...
Билися вони три дні і три ночі...*

Ви вже, певно, здогадалися, що це уривок з відомої билини про бій давньоруського богатиря Добрині Нікітіча зі страшним змієм, який жив на околицях Києва і наводив жах на його мешканців. На своєму знаменитому полотні «Богатирі» відомий художник Віктор Васнецов, (до речі, автор настінних розписів у кафедральному соборі Святого Володимира у Києві) зобразив Добриню з мечем, ліворуч Іллі Муромця.

Чи справді герою довелося битися з триголовим змієм? Стверджувати чи спростовувати, мабуть, і не варто, адже кожний народ придумував собі героїв, наділяючи їх найрізноманітнішими, часто казковими здібностями, щоб на їх прикладах, де добро завжди перемагає зло, виховувати нове покоління. І це спрацювало, бо зі свого дитинства пригадую, з яким захватом дивився на «Трьох богатирів» або слухав давньоруські легенди й билини.

Так би й залишився Добриня лише билинним героєм, якби в Іпатіївському літописі, знайденому у XVIII столітті, не йшлося про те, що він – не лише казковий персонаж, а й реальна історична постать. Літописець свідчить, що воєвода на ім'я Добриня жив у X столітті і служив князю Володимирові. «Добриня Нікітіч справді був, і приємно те, що тут повне співпадіння сюжетів билин з реальними історичними фактами», – підтверджує співробітник Інституту історії України Сергій Федченя.

А чи було саме чудовисько-змій, з яким бився Добриня? За билиною, змій жив у величезних катакомбах, де й тримав своїх жертв. Нещодавно українські археологи повідомили про сенсаційну знахідку – поблизу Києва знайшли печеру, яку називали колись Зміевою...

СКІЛЬКИ ВОВКА НЕ ГОДУЙ...

У середині X століття володарем полянської землі був варязький князь Ігор Рюрикович, чий рід, як відомо, хитрістю й підступністю захопив владу в Києві. Ігор, якого за надзвичайну жорстокість люди прозвали князем-вовком, всілякими методами намагався підкорити собі сусідні племена й обкласти їх податком. Одним із перших під руку ненаситного варяга потрапило сусіднє плем'я древлян, центром якого був Іскоростень (сучасний Коростень, що на Житомирщині). Як стверджують історики, древляни були працюючими і жили досить заможні. Вони мали власне князівство і навіть гроші, проте не мали війська, а тому природно, що від зазіхань чи набігів ворогів захисти-

Європейських художників завжди приваблювали колоритні образи українців-русичів, козаків, поборників християнства, захисників українських земель. Лише образ гетьмана Івана Мазепи увіковічено на понад 200 полотнах. До наших національних героїв зверталися видатні живописці, серед найвідоміших – Віктор Васнецов та Ілля Рєпін. Пензлю Васнецова належить відома картина «Богатирі», на якій він зобразив трьох билинних героїв – Добриню Нікітіча, Іллю Муромця та Альошу Поповича. «Богатирі» – збірний образ, адже відомо, що його герої жили не в один час і не могли зустрітися разом. Але те, що всі вони реальні історичні постаті – відомо достеменно. Найстарший з богатирів – Добриня – уродженець Коростеня, що на Житомирщині.

тися не могли. Щоб убезпечити себе від розорення, древляни змушені були просити допомоги у більш войовничих сусідів-полян. У цей час династія Рюриковичів, зосередивши у своїх руках владу, виконувала роль такого собі жандарма: захищала своїх сусідів від зовнішнього ворога, а навзаєм збирала з них данину. Не маючи іншого виходу, сумирні древляни покірно сплачували дань. Та врешті терпець урвався. Якось, уже зібравши і без того непомірну данину, князь Ігор із невеликою частиною свого війська повернувся ще за однією, уже «позаплановою» порцією данини.

І тут древляни вчинили бунт: повбивали дружинників Ігоря, а самого князя-користолобця стратили.

ІЗ КНЯЗІ – У ГРЯЗІ...

Як свідчать історичні джерела, через рік удова Ігоря Ольга разом з воєводою Свенельдом та численним військом, пішли на Коростень, щоб помститися за князя. У похід вони взяли спадкоємця київського престолу – шестирічного княжича Святослава. Одна із легенд стверджує, що саме вогняна стріла, випущена маленьким княжичем на Іскоростень, забезпечила успіх походу: додала наснаги воїнам, що, зрештою, і принесло їм перемогу. Захопивши древлянську столицю, багатьох її захисників нападники вбили, решту – забрали до Києва і перетворили на рабів. Серед останніх – двоє нащадків древлянського княжого роду – десятирічний княжич Добриня та його восьмирічна сестра Малуша. Історики запевняють, що маленький полонений на ім'я Добриня –

провину Добриню жорстоко карали батогами, особливо прискіпливо до хлопчика ставився воєвода Свенельд. Хлопчиків постійно доводилося битися і за себе, і за сестру, навіть за харчі, які могли відібрати сильніші слуги.

Малий мріяв про ті часи, коли виросте і зможе помститися кривдникам. Для здійснення мрії, хлопчик щодня, потайки виконував вправи з мечем, продовжуючи науку батька – всі чоловіки з їхнього роду мали чудово володіти цією нелегкою зброєю. Зараз складно повірити у те, що слов'яни привчали своїх десятирічних (!) дітей володіти метровим мечем, який важив близько двох кілограмів. Добриня знав, що окрім володіння мечем не менш вправно потрібно володіти словом і хитрістю, якими теж можна вразити ворога. А тому з цікавістю дослухався до розмов, що вели бояри та князі.

Так, у щоденній боротьбі не лише за шматок хліба, а й за власне життя минали роки для рабів, у жилах яких текла князівська кров. Але не тільки вони пам'ятали про те, чий вони діти. Це не забувала хоч і жорстока, проте надзвичайно розумна їхня покровителька – княгиня Ольга. Саме в той час її підданим починає не подобатися влада варязьких володарів, і княгиня відчуває, що в народі назріває бунт. Тоді вона робить крок, який примирив варягів і слов'ян: вісімнадцятирічну бранку Малушу, яку природа наділила неабиякою красою, княгиня підвищує по службі і робить ключницею. Дівчина стала часто потрапляти на очі молодого князя Святослава, і той у неї закохався.

«Богатирі». Художник Віктор Васнецов

той самий, кому пізніше судилося стати богатирем і билинним героєм.

Княгиня Ольга перетворила дітей древлянського князя на рабів: Добриня вичищав стайні, а Малуша мила посуд. Життя маленьких бранців у княжому дворі було нестерпним. Діти, які зростали в достатку та розкоші, стали невільниками. Їх ненавиділи раби за князівське походження, з них знущалися можновладці, аби показати, що древляни – переможені. За найменшу

Розраунок Ольги був правильним: визнаючи дівчину донькою древлянського князя, а отже, й рівнею для її сина, княгиня погоджується на шлюб Святослава і колишньої рабині. Тепер у князівстві ніхто не зможе дорікнути, що ними правлять зайди-варяги.

...ІЗ ГРЯЗІ – У КНЯЗІ

Якщо протягом десяти років Добриня, як міг, захищав сестру, то тепер її новий статус позитивно позначився і

на його долі. У двадцять років Добриня отримує коня, а це означало, що він – вільний. Молодого дужого хлопця беруть на службу до княжої дружини, а згодом Святослав, гідно оцінивши військові й розумові здібності колишнього раба, ставить його своїм першим радником. Тепер Добриня – богатир! Так на Русі називали не лише фізично сильну людину, а й полководця, якому до снаги керувати військом.

У війську Добриню шанобливо називають Нікітічем. Проте вчені-історики кажуть, що правильно не Нікітіч, а Ніскініч – прізвище, яке носила давня древлянська династія. Отже, Добрині повернули не лише його статус, а й родинний титул.

У Святослава і Малуші народився син Володимир, якого через багато років величатимуть Володимиром Великим, або Красним Сонечком. Одразу після народження малюка відібрали у молодій матері, а саму Малушу, за наказом Ольги, відправили у село Будутину, що поблизу Пскова. Володимир, підрастаючи, змушений терпіти образи від своїх зведених братів Святополка й Олега – синів князя Святослава від шлюбів з іноземними княгинями. Не лише брати, а й інші придворні ненавиділи маленького Володимира, позаочі називали його сином рабині, баскаком, байстрюком. Єдиною рідною людиною біля княжича залишався його рідний дядько – Добриня. Він, як ніхто інший, розумів свого маленького племінника, адже ще недавно і сам був таким же нещасним і самотнім. Тому весь вільний час Добриня намагався бути поруч із Володимиром, ставши його опікуном і вчителем.

Після смерті Ольги, у 969 році, Святослав стає найвпливовішим князем Київської Русі. Перше, що він робить – розподіляє Руські землі між своїми синами: старшому Ярополку залишає Київ, середньому Олегу віддає древлянську землю з центром в Овручі. Князь-воїн забуває про наймолодшого Володимира, принаймні так свідчить легенда. Та на допомогу приходить випадок. З Новгороду до Святослава приходять бояри з проханням узяти їх під своє крило і поставити в їхньому граді намісника з Києва. У Новгород князь відправляє дев'ятирічного Володимира, а разом із ним і Добриню.

Сам же – Святослав з воєводою Свенельдом і дружиною вирушає в останній у своєму житті військовий похід проти печенігів. За Дніпровими порогами, на острові Хортиця, печеніги вбивають Святослава, а з його черепа роблять кубок з написом: «Хто за чужим піде, той і своє втратить». Існує версія, що воєвода Свенельд, який зі своєю дружиною пішов в обхід ворожого війська, виказав ворогам місцезнаходження князя Святослава. Та це лише версія...

Повернувшись із походу, Свенельд стає повноправним господарем у Києві, повністю підкоривши своїй волі Ярополка. Підступний варяг вирішує привласнити собі руські землі і стати повноправним володарем Русі. У 972 році Свенельд зі своїм військом

Українці у світі

Охороняв козак... Пушкіногір'я

іде походом на Новгород. Мудрий Добриня, щоб даремно не покласти голови своїх воїнів, здав місто без бою, а сам втік до Швеції, шукаючи там підтримки. Згодом, завоювавши і прихиливши на свій бік шість руських князівств, Добриня на чолі великого війська підійшов до мурів стольного града Києва.

Та не довелося воїнам Добрині проливати кров. Кияни, обурені бездарним правлінням Свенельда і Ярополка, самі відчинили міську браму і впустили військо Добрині, з яким був і їх майбутній князь — Володимир. Свенельд і Ярополк утекли через північні ворота. Добриня наздогнав Свенельда у Каневі і там його вбив. Так через багато років він здійснив мрію свого дитинства — покарав свого найзапеклішого ворога.

Це сталося 980 року. Саме цей рік історики вважають роком битви Добрині зі змієм.

Насправді ж ніякого казкового чудовиська-змія не було. Щось не-нависне, страшне і недобре у людей завжди асоціювалося з цим не досить привабливим плазуном. Тому перемогу над будь-яким злом люди в билинах і легендах оспівували, як перемогу над змієм. Проте існують докази, що Калиновий міст і річка Смородинка, притока Почайної (у ній 988 року хрестили киян), існували насправді.

НАЙБІЛЬШИЙ ПОДВИГ

Та найбільший подвиг Добрині не описано ні в билинах, ні в літописах. Історики вважають, що саме Добриня наказав спорудити поблизу Києва фортецю Білгород, яка на довгий час стала надійним захистом для міста і його мешканців. В Іпатіївському літописі сказано, що Білгород — це місто-ключ, яке захищало підступи до головного міста Київської Русі.

Нині це село Білогородка, що за 22 кілометри від столиці. А тоді воно було у 10 разів більшим, ніж усі укріплення тогочасного Києва, і розташовувалося на 120 гектарах. Білгород служив надійним щитом від нападів печенігів, саме в ньому переховувався князь Володимир під час повстання київських бояр.

Але й тут не обійшлося без змія. Для оборони Києва Добриня скористався земляними валами, які здавна оточували Київ і в народі називалися змієвими. Русичі вважали, що це слід велетеньського змія, який проповз під землею. Земляні насипи тяглися на 2000 кілометрів, і ніхто не знав, де вони починаються, а де закінчуються. Вали, споруджені Добринею, мали таку конструкцію: проміжки між двома дерев'яними стінами заповнювалися сирцем і зверху додатково засипалися землею. Оборонні вежі давньоруського архітектора вражали не лише своїм монументалізмом, а й надійністю. Це був подарунок Києву від багатиря, який тисячу років потому гідно оцінили радянські воїни. Саме вали, зведені Добринею, допомогли нашим солдатам два місяці утримувати натиск кращих передових частин армії вермахту у 1941 році. Як стверджують військові історики, завдяки цим спорудам не судилося здійснитися гітлерівським планам щодо блискавичної війни...

А що стосується подальшої долі Добрині, то 987 року він став посадником у вже знайомому йому Новгороді і, як стверджує легенда, дожив там до глибокої старості. Коли помер — невідомо, проте відомо, що поховали його у дерев'яній Софії Новгородській і що за ним дуже сумував його племінник — київський князь Володимир Великий.

По собі Добриня лишив об'єднану християнську державу — Київську Русь, місто-фортецю Білгород і невмирущу легенду про поєдинок зі змієм.

Дмитро ГРИГОРЕНКО,
власний кореспондент «УК»

Добропілля. Особисто мені до вподоби це невелике за масштабами індустріального велета Донбасу степове містечко на північному сході Донецької області, біля витоків річки з древньококоритною назвою Бик. Тут усе якось по-домашньому — і невисокі будинки у затінку крислих дерев, і пропахлі чебрецем, полин-травою міські околиці, і тролейбуси, що і досі бігають по чи не найкоротшому в Україні маршруту. У Добропіллі проживають добрі люди, по-сільському врівноважені, по-шахтарськи відверті. Обабіч міста видніються терикони — прикмета навколишніх вугледобувних підприємств, не дуже екологічно привабливих, але таких характерних пейзажів із навколишнього степового довкілля, яких ніяк, на жаль, сьогодні не уникнути...

Та перейдемо до цікавих історичних фактів Доброго Поля, яке дало Україні, її сусідам, врешті світові, чимало наших славних земляків. Серед них — Семен Степанович Гейченко.

Ім'я цього чудового літературознавця, науковця, людини дивовижної долі, певне, відоме багатьом, хто кохається в поезії, історії. На фініші минулого століття С.С. Гейченка не стало. Але залишилася добра пам'ять про українського козака, який оберігав російське Пушкіногір'я.

Тож перегорнемо ще раз сторінки історії, на яких закарбовані рядки з життєпису нащадка запорозьких козаків С.С. Гейченка.

Подвижницькою долею, життєвим шляхом, творчою діяльністю цієї неординарної людини захоплювались і захоплюються численні шанувальники Пушкінської музи, в тому числі і в Україні. Адже Семен Степанович Гейченко все своє свідоме, змістовне, довге життя залишався вірним, послідовним лицарем поета — майже півстоліття був директором музею-заповідника О.С. Пушкіна в Михайлівському, що на російській Псковщині. Важко поцінувати його дослідницько-пошуковий, науково обґрунтований внесок у вітчизняну Пушкініану.

З-під пера Героя праці, члена Спілки письменників, заслуженого діяча культури вийшло майже двадцять книжок, що були присвячені геніальним творінням О.С. Пушкіна — «Євгеній Онегін», «Руслан і Людмила», «Болдінська осінь» і, на жаль, горезвісна «Полтава», де уперед- жено змальовано образ українського гетьмана Івана Мазепи...

Про талант і талан вихідця з України С.С. Гейченка із захопленням, щиро писали такі визнані авторитети в російській літературі, як Юрій Нагібін, Лев Антопольський, Іраклій Андроніков та інші знані представники тодішньої школи «радянського» мистецтва. Не втратила творчість Семена Степановича своєї наукової актуальності в площині дослідження біографії та літературних здобутків О.С. Пушкіна й сьогодні.

Чули, певне, про С.С. Гейченка і його рідній Україні, в колісці його дитинства — на Донеччині. Але мало хто тоді знав і нині відає, що він — наш земляк.

Одного вересневого дня декілька років тому я зателефонував своєму доброму знайомому, колезі-журналісту однієї з місцевих газет Володимир Литовцеву:

— Чув нещодавно, що відомий усій країні Семен Степанович Гейченко,

головний скарбник Михайлівського Пушкіногір'я, родом із українсько-козацької Донеччини. Порозвідуй, будь ласка, цю тему.

Колегу, певен, зацікавила така інформація. Він виконав моє прохання. Незабаром надіслав листа в Михайлівське і невдовзі отримав відповідь від самого С.С. Гейченка. Ось лише деякі фрагменти із неї:

«...Я син Степана Івановича Гейченка із колишнього села Шахового (нині с. Жовтневе Добропільського району Донецької області). Маленьким хлопчиком мене, бувало, возили із Санкт-Петербурга сюди, до дідуся і бабусі. Гейченків тоді у Шаховому було багато — рідні, двоюрідні, троюрідні... Родовід їх усіх ведеться від запорозь-

Семен Степанович Гейченко

нажите багатьма роками «пішло» по більшовицькому вітрові...

Сивочола Олександра Петрівна охоче, радо згадувала ті часи, коли вона гостювала у свого брата на Псковщині, дбайливо зберігала світлини, де вони разом на фоні чудової природи, історичних пам'яток Пушкіногір'я. Говорила, що Семен Степанович завжди тепло згадував про рідне Шахове, Україну, планував неодмінно відвідати батьківський козацький край. Але...

Серпневого дня 1993 року мудрий

Будинок-музей О.С.Пушкіна в Михайлівському

ких козаків, яких Катерина II віддала поміщикам. Їхні володіння знаходилися докві старовинних козацьких поселень — Бахмута, Слов'янська, Тора та інших... До речі, сільське прізвисько мого батька в рідному Шаховому було Доморід...»

Донедавна в донецькому степовому селі мешкало чимало нащадків славного козацького роду Гейченків. Серед них була і двоюрідна сестра Семена Степановича — Олександра Петрівна Ремез, яка проживала у невеличкій світло біленій українській хатинці на окрайці рідного села. Саме вона і розповіла, що дід С.С. Гейченка, якого звали Іваном, був майстром на всі руки, справно вів у Шаховому господарство, виховував своїх дітей у набожності, повазі до старших, до праці, до історії свого народу, завжди допомагав їм у всьому. 1931 року дід Іван разом із родиною потрапив під жорстокі жорна розкуркулення, і господарство Гейченків зачахло, все

і турботливий скарбник володіння, спадщини великого Пушкіна відійшов у вічність. Скільки ж зробив цей славний представник роду запорозьких козаків в ім'я пам'яті російського поета! Який непоцінований внесок зробив у літературу, культуру сусідньої країни!

ПІСЛЯМОВА

Шановні читачі! Чи відомі вам зворотні приклади: коли б росіяни в Україні опікувалися її національною культурною спадщиною, були ревними її охоронцями, зберігали для майбутнього пам'ять про її найкращих представників? Коли так, то повідомляйте нам, - ми залюбки будемо друкувати матеріали, що, безумовно, сприятимуть дружбі й порозумінню між сусідніми народами. Чекаємо на відгуки.

Юрій ДОЦЕНКО,
письменник
м. Донецьк

(Закінчення. Початок в №№ 5-6 за березень 2012 року)

Шквальний вогонь кулеметів і рушниць виявився повною несподіванкою для червоних. Із тих, хто уцілів, небагато намагалися оборонятися. Інші розбігалися, ховалися за насипом по той бік дороги. Микола з козаками вискочив із засідки. У запалі він не помітив, що кілька червоних залягло за горбком. Вони і відкрили несподівано вогонь. «Тієї нещасливої хвилини, — писав Михайло Дорошенко, — ворожа куля вирвала з

товариство і багато місцевих людей, щоб віддати останню пошану безстрашному воїнові Миколі Степановичу Бондаренку-Кібцю. Козаки пройшли біля труни і віддали воєнний салют побратимові... Серед місцевого більшовицького активу знайшлися такі, що не зорієнтувалися в події... Приймаючи повстанців за червоноармійців, вони хотіли переконати організаторів похорону не ховати з попом та хрестами, та ще й біля церкви. Але відповідь для них була дуже короткою... Того ж дня, тільки

передбачливо і всебічно обмірковував свої дії... І завжди нападав. Перемагав, як не силою зброї, то хитрістю і спритом... Його несподівані напади, швидкість дій наводили страх на ворога і кидали в паніку цілі ворожі загони. Недарма дали вони йому прізвисько — Кібець, бо він як грим серед ясного неба несподівано з'являвся хтозна-звідкіль і, зробивши спустошення, нагло зникав. І перед ним не раз тікали в паніці не лише малі загони, а й цілі будьонівські частини. Після зведення поррахунків

Підпілля на Донбасі

Український Донбас згідно планів компартійного режиму мав стати особливою «зоною», де своєрідним повинно бути все: освіта, господарювання, інформаційна політика. Саме тут народився і ретельно підживлювався міф про всуціль пролетарський край, що має слугувати за приклад усім іншим «націоналістично-куркульським» регіонам України. За радянського режиму стали хронічно забувати, що Донеччина багата не лише на корисні копалини та стаханівські рекорди.

Історик Олександр Добровольський

Ще вона славна історією козацької Кальміуської паланки, легендарною Савур-могилою. А ближче до наших часів — українським визвольним рухом ХХ століття — отаманом Савоном у 20-х роках, національним підпіллям під час Другої світової війни.

Уперше про історичні реалії Донбасу у незалежній Україні нагадала п'ять років тому виставка документів з архівів СБУ.

А нещодавно один із авторів цієї виставки, історик із Донеччини Олександр Добровольський у прес-клубі «Ринкових реформ» презентував свої нові документальні книжки про національно-визвольні змагання на Донбасі. Історик швент розбиває не лише давно вкорінені в мізки українців міфи про червоне підпілля в роки Другої світової. Не можна сказати, що комуністів на окупованій території не було. Пан Олександр навіть наводить конкретні приклади співпраці націоналістичного підпілля з ними. «На цій території не дивилися хто якого кольору, аби реально працювали, — розповідає історик. — Скажімо, у Волноваському районі комуністична організація складалася наполовину з членів ОУН. Вони випускали українську листівку із закликом до зброї. А в «Просвіті» було чимало комсомольців. Проте основною силою опору були добре зорганізовані націоналістичні угруповання».

Перший провід ОУН на Донеччині з'явився в жовтні-листопаді 1941 року в Мар'їнському районі. Його основою стали учасники похідних груп — рій із 12 осіб під проводом Василя Балавського. Члени ОУН організували місцеві осередки «Просвіти», випускали українські газети, листівки, навіть підручники — букварі, читанки. Організували кооперативи, кафедри в навчальних закладах. У Маріуполі колишній міністр Центральної Ради Стецюк організував газету, там же за сприяння націоналістичного підпілля була поновлена автокефальна церква. На Донеччині українська мова функціонувала як державна. В червні 1942-го Костянтинівська управа прийняла постанову про жовто-блакитний прапор і тризуб. У Горлівці колишній полковник Січових Стрільців Голуб налагодив випуск газети «Український Донбас», а в Макіївці адміністрація взагалі була українською на чолі з бургомістром Іванищенком.

Це лише деякі фрагменти національного опору українців на захоплених територіях. Детальніше з цим рухом ви можете познайомитися, прочитавши нові книги Олександра Добровольського, який, не зважаючи ні на що, продовжує відшукувати досі не досліджені першоджерела й робити їх доступними широкому загалу. Словом, відкривати очі тим, хто вже втомився рухатися наосліп.

Дмитро ГРИГОРЕНКО,
власкор «УК»,
Фото автора

« І повіє огонь новий з Холодного Яру»

Цибулівський месник (зі скороченням)

повстанських лав найхоробрішого і найсмівливішого лицаря — Миколу Степановича Бондаренку-Кібцю. Упав із коня мертвим, але шаблї із своїх міцних та відважних рук не випустив. Він її символічно передавав і доручав живим борцям, щоб продовжували боротьбу за Волю і Незалежність України».

Михайло Дорошенко писав, що Кібець держав шаблї затис так, що довелося розгинати кожний палець окремо.

У цьому бою було вбито і командира 14-ї дивізії 1-ї Кінної армії Олександра Пархоменка. Захопили повстанці й «армійську скарбницю» та багато цінних документів. Було це 3 січня 1921 року.

Поклавши Миколу на підводу, на якій ще недавно їхав «герой гражданської війни» Пархоменко, повстанці поспішно рушили. Їхали цілу ніч, намагаючись вислизнути з небезпечного району. По селах скрізь стояли червоні частини. Перед світланком дісталися в Надлак. Тут і зупинилися. Миколу занесли до школи, замовили у теслярів труну.

«Микола Кібець лежав у сосновій домовині, серед просторої шкільної зали, гарно вбраний, готовий у далеку останню дорогу. Тяжко відходити на вічний спочинок, не

без священників, поховали їх... і поза церквою».

Миколу винесли зі школи Хмара, Загородній, Залізник, Михайло Дорошенко (Вернигора) та ще двоє. Вони й стали в почесній варті біля могили. Через плече Пилипа Хмари висіла Миколина кобура. Коли священник закінчив відправу, до козацтва звернувся отаман Хмара:

— Більше року тому назад мені вперше довелося познайомитись з цією славною, відважною, тепер уже легендарною людиною — Миколою Бондаренком. На початку серпня 1920 року, коли почалося повстання, він більше як із сотнею вершників приєднався до повстання. Я на нього дивився із застереженням, просто приглядався і до його зовнішності, і до його хитромудрої поведінки... Гадав я, що це такий собі хитрун, а може бути, й підступник. Але згодом переконався, що дуже помилявся. Виявив, що це не хитрун, а дійсний патріот своєї Батьківщини, не обманець, а кришталевої чистоти людина, в якій шире серце, людина козацького роду, роду чесного та відважного, в якого з покоління

із Володимирським ескадроном за замордованих наших побратимів та за замучену в тяжких муках родину

Кібець сказав: «Дякую Тобі, Господи, що намічений план я виконав, тепер я готовий на всі чотири вітри. Тепер легше буде мені помиратися...» Важко нам, вірний друже Миколо, з тобою розлучатися. Хто ж нам буде розповідати так, як ти розповідав, про нашу історичну бувальщину: про козаків-запорожців, про Мамаю і його могилу, про кіш Дорошенка, про по полю розкидані могили?..

Тяжко нам тебе пращати і залишати в Надлаку, проте твоє коротке, але змістовне життя завжди буде прикладом для всіх нас. Дух твій бойовий, лицарський залишиться з нами на все життя. Ти помер славною смертю воїна, і за це тобі СЛАВА і вічна пам'ять!

Ставши струнко, Хмара віддав честь. Тоді витягнув із Миколиної кобури червону китайку і наклав небіжчикові очі. Після цього попрощалися всі інші. Коли труну закрили, пролунала команда і всі виструнчилися. Над могилою схилився жовто-блакитний прапор. Тричі пролунав салют. Так біля церкви в Надлаку виросла нова могила борця за волю України. На дубовому хресті долотом зроблено надпис: «Микола Бондаренко, 1896 — 1921».

Недовгою виявилася повстанська стежка Миколи Кібця-Бондаренка. Та за цей час він устиг уславитися. Пам'ятаймо цього достойного чоловіка.

Роман КОВАЛЬ,
письменник,
м.Київ

Фото із серії «Стара Знам'янка». Церква на вулиці Лісовій

здобувши волі України... — такі залишив свідчення Михайло Дорошенко. — По обіді заграла сурма і на дзвіниці жалібно залунав самотній дзвін. До школи зібралася повстанська

в покоління плекалася любов до Батьківщини... Мало тепер роде наша окрадена земля таких синів, як Микола. Здібний вояк, непересічний приятель у небезпеці... Він завжди

До 360-річчя битви під Батогом

Історичний огром битви під Батогом

Наприкінці березня відбулося чергове засідання координаційної ради при голові Вінницької обласної державної адміністрації з питань підтримки і розвитку Українського козацтва. Першочерговим завданням стала підготовка до гідного відзначення перемоги козаків гетьмана Богдана Хмельницького у битві під Батогом. Як відомо з історії, ця визначна подія відбулася 360 років тому на землях теперішньої Вінниччини – на березі Південного Бугу, в урочищі Батіг. Приводом для битви стало... сватання старшого сина Хмеля Тимоша до молдовської принцеси Розанди.

Тиміш Хмельницький

знищивши до ноги майже 40 тисяч поляків.

ЗГІДНО З ПОСТАНОВОЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Нещодавно Верховна Рада України прийняла постанову про відзначення цієї історичної події на державному рівні.

Згідно цього документа буде свою роботу і згадана координаційна рада, що діє при Вінницькій облдержадміністрації.

На останньому засіданні, зокрема, вирішено видати до ювілейної дати пам'ятний буклет, провести театралізоване дійство та реконструкцію подій на місці історичної битви.

НАГІРНИЙ, ШИЛО ТА КАРАСЬ

Тамтешні козаки-краєзнавці вже віднайшли в архівах імена безпосередніх учасників тих знаменних подій в урочищі Батіг.

Форзац ювілейної монети,
випущеної до 350-річчя
Батізької битви

Це були прості козаки з села Капустяни (тепер Тростянецький район Вінницької області) з колоритними народними іменами та прізвищами – Пантелей Нагірний, Прокіп Шило, Трохим Карась.

І зовсім не випадково, як творча людина, отаман

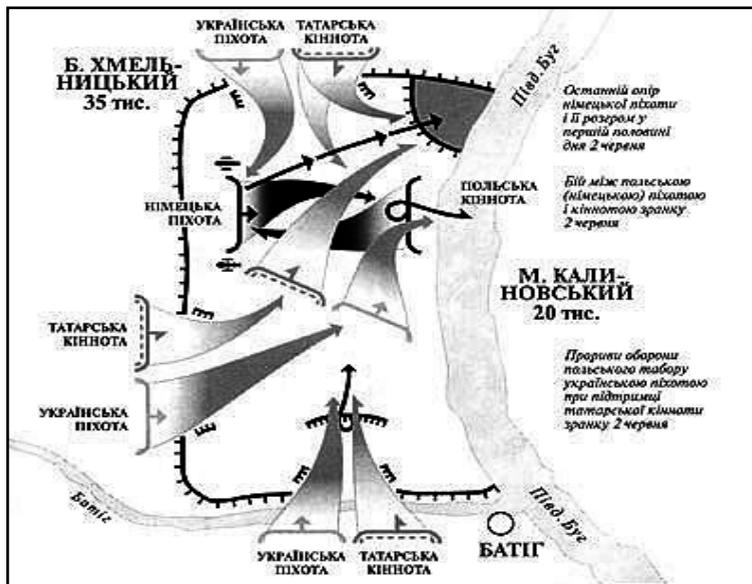

Схема історичної битви під Батогом

Вінницького обласного товариства Українського Реєстрового Козацтва, генерал-полковник УРК, відомий в Україні скульптор Микола Крижанівський запропонував місцевій владі спорудити на березі Бугу скульптурну композицію «Тимошеві свати» - колоритні подільські козаки йдуть сватати свого отамана. Для цього митець-козак із Вінниці вже виготовив і відповідний макет пам'ятника.

Крім того реєстровці області запропонували провести на мальовничому березі Бугу Всеукраїнський пленер скульпторів, приурочений до ювілейної дати.

Під час запланованого свята в історичній місцині буде розбито козацький табір, де відбудуться всілякі заходи: козацькі забави, спортивні змагання, концерти тощо.

НА ЧОЛІ З ОТАМАНОМ

Велику роботу з підготовки до святкування перемоги під Батогом проводить отаман

Тростянецького районного козацького товариства, полковник УРК Микола Прус, козацький режисер, отаман Тульчинського районного товариства УРК, полковник УРК Микола Джига, начальник штабу Вінницького обласного товариства УРК Олександр Геркалюк.

Не стоять осторонь цієї справи й інші очільники козацького товариства Вінниччини Василь Козачок, Григорій Волох, Федір Сирітко, Олексій Гамарник, Микола Гайдур, Андрій Герасимчук та інші.

НА СВЯТО ЗАПРОСИЛИ ПРИДНІСТРОВЦІВ

Паралельно з підготовкою до свята на місці битви делегація УРК побувала і в Придністров'ї – у селі Рашків, де колись вінчався Тиміш зі своєю нареченою. Відбулася зустріч українських козаків із представниками місцевої влади, на якій, зокрема, домовлено про спорудження у цьому селі пам'ятника Тимошу Хмельниченку і Розанді.

Реєстровці також запросили придністровців в особі голови адміністрації Рашкова Олександра Хлистова до себе на велике козацьке свято.

Заплановано і ряд інших спільних заходів.

ПІД КОЗАЦЬКИМ КОНТРОЛЕМ

А координаційна рада вирішила продовжити свою роботу вже у квітні з тим, щоби постійно тримати підготовку до славного ювілею під пильним козацьким контролем.

Микола СЛІД,
власний кореспондент
газети «Україна козацька»,
м. Вінниця

До козацької читальні

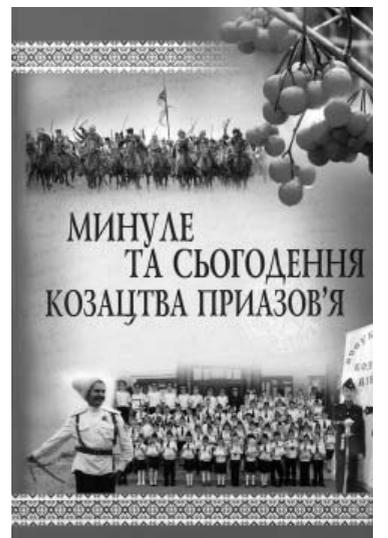
Наприкінці минулого року у мариупольському видавництві «Новий Світ» вийшла з друку книга «Минуле та сьогодення козацтва Приазов'я» - четверта за числом у рамках наукового проекту «Україна – козацька держава».

Протягом п'яти віків

Її автор, як і трьох попередніх, кандидат історичних наук, завідувач кафедри соціальних наук та психології Маріупольського інституту Межрегіональної академії управління персоналом Леонід Головешко.

Досліджуючи минуле та сьогодення Приазов'я, автор торкається одного з найяскравіших феноменів вітчизняної історії – українського козацтва.

Значна частина цього навчального посібника присвячена Українському Реєстровому Козацтву, зокрема окремому Південному Приазовському козацькому округу УРК (генерал армії УРК Володимир Муравйов), Маріупольському міському козацькому товариству УРК (генерал-лейтенант

УРК Володимир Книщенко), Гетьманській Грецькій козацькій дивізії імені святого Ігнатія Маріупольського УРК (генерал-майор УРК Василь Якименко), Володарському козацькому полку УРК (В.Павлишин), Волноваській козацькій дивізії імені Петра Калнишевського УРК (генерал-полковник УРК Сергій Івашенко) та іншим формуванням.

Леонід Головешко доводить на основі історичних фактів, що козаки на землях Приазов'я протягом п'яти століть та їх нащадки за 20 років незалежності України відігравали і продовжують грати важливу роль у формуванні та становленні нашої держави.

Поданий автором матеріал про козацтво Приазов'я розглядається на тлі історичних подій, які відбувалися на території України. Ця книга буде корисна всім, хто цікавиться історією козацтва і не може залишатися байдужим до минулого і сьогодення України.

Сергій АЛЕКСЕЄВ,
член Національної спілки
журналістів України,
полковник УРК,
м.Донецьк

Скульптура генерал-полковника УРК Миколи Крижанівського «Тиміш і Розанда»

ВЕЛИКДЕНЬ – ПЕРЕМОГА ЖИТТЯ

„Шедрик, шедрик, шедрівочка,
Прилетіла ластівочка.
Стала собі щебетати,
Господаря викликати:
- Вийди, вийди, Господарю,
Подивися на кошару,
Там овечки покотились,
А ягнички народились.
В тебе товар весь хороший,
Будеш мати мірку грошей.
Хоч не гроші, то полова,
В тебе жінка чорноброва.
Шедрик, шедрик, шедрівочка,
Прилетіла ластівочка.” –

таку шедрівочку я заспівав під вікнами сусідів у зимові вечори зі своїми друзями однокласниками у 60-х роках минулого століття. Уже пізніше я все частіше почав задумуватися над такими питаннями:

- Чому українці святкують Новий рік не український?

- Що ж насправді таке український Новий рік?

- Коли і як святкували Новий рік наші пращури?

- Яке було його головне духовне призначення?

- Чому ми, українці, втратили зв'язок з нашими найдорожчими предками і їхньою Священною Наукою?

землиці, щоб гніздо мостила. Виходжу до хатини вашої з Благовіщенням Світла Дажбожого! Благовіщення віщує нам нове збіжжя, пшеницю та всяку пашницю”.

Дорослі, діти, і кури, і коні, і корови, і телята – всі цілий день гуляли надворі. Люди їхали на поле і скрещували першу борозну, рік новий починаючи. Земля на Благовіщення починала воскресати, танув сніг.

Ми бачимо, що наші предки були надзвичайно мудrimi і кмітливими, бо зустрічали Новий рік на початку весни, коли природа прокидалася від зимового сну, прилітали перші пташки з вирію, починали набухати бруньки, і з-під землі пробивалися тендітні зелені паростки, після лютих морозів відроджувалося нове життя. Чому ж ми сьогодні святкуємо Новий рік узимку? Чи відбувається щось особливо хвилююче, незвичайне у природі з 31-го грудня на 1-ше січня? Навряд чи...

Хтось може зауважити, що, мовляв, так Новий рік святкують у всьому світі, й неможливо в одній окремій країні створити щось інше. Але ця думка не буде відповідати дійсності, бо декілька найрозвинутіших на сьогодні народів, наприклад євреї, китайці та ін. продовжують зустрічати Новий рік так, як це робили їхні предки тисячі років тому. Звичайно, вони беруть до уваги „економічний” новий рік, який розпочинається з 1-го січня, але не лізуть у загальну „купу” інших націй, зберігаючи мудрість і самобутність, накопичену їхніми предками впродовж віків.

У к р а ї н ц я м потрібно взяти до уваги ці факти й пам'ятати, що ми не з власної волі забули свої рідні й почали відзначати грецькі та єврейські свята. Нас було майстерно обдурено й заплутано. Досить лише прочитати, що про дату святкування Нового року пише один з екзархів церкви християнської:

„Новий рік у давнину розпочинався з

вересня, а з 1492 року громадський новий рік остаточно прив'язався до стародавнього природного часу, до 1-го березня. І тільки в 1699 році цар Петро Перший встановив на Сході Новий світський рік на 1 січня, що було тоді в більшості держав на Заході. Але рік церковний позостався на 1 вересня й дотепер” (Митрополит Іларіон Огієнко), „Д.В.У.Н.”, стор. 269).

От які перипетії влаштували нашому могутньому народові грецькі та московські зайди. І робили вони це не тому, що були нерозумними й століттями не могли розібратися, коли ж відзначати це свято, а тому, що були мудrimi та грамотно вводили нашу націю в оману, щоб ми забули звичай предків наших й перетворилися на слухняну отару всіляких зайд.

Людина – дитя Природи, дитя Всесвіту чи Творця. Навіть у Біблії сказано, що людина створена за образом і за подобою Господа. „І сказав Бог: Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою”... Отже, вона наділена від Природи особливою любов'ю до Землі, до Води, до Сонця. Тобто, наш народ пов'язував себе із діями Високих Небес.

Тому в рамках селянської звичаєвості відбувалося вшанування пір року. Чотири пори року, чотири фази Сонця впродовж його річного руху по небу – все це дарувало радість селянській душі, формувало майбутніх поетів, письменників, філософів, учених, художників, творців матеріальних благ. Чому наша нація давала світові видатних діячів культури, істориків, державників? Тому що через своїх предків, бабусь та дідусів, які були головними вихователями малюків, вони закріплювали ще з дитинства народні звичаї, розкривали й маленьких душах двері до храму Природи, Всесвіту.

- То була велика інституція українського національного виховання, - сказав у розмові з журналісткою

зникнути зі сторінок вселюдської історії.

Тому, незважаючи на суворі християнські заборони і заборони в часи насильницького впровадження християнства не фарбувати і не розпи-

Великодні бабки випікали наші пращури ще задовго до християнських часів

сувати яйця, не святкувати Купала, не шедрувати, не колядувати і т. ін., наш народ, як писав митрополит Іларіон Огієнко, „завзято боронив свою віру”, а з нею – і свої звичаї.

Християнська доба в Україні змінила арійську не протягом року, навіть не протягом сторіччя. Для цього знадобилося ціле тисячоліття. Але й після нього, - зауважив відомий дослідник Братко-Кутинський, - чимало традицій арійської доби лишилося жити у християнській, а деякі з них живуть і досі.

Ідеї християнства, змінюючи душі, майже не змінювали світогляд наших предків. Християнський світогляд мав багато спільного з язичницьким, - зазначає академік Б.Рибаків. – І в язичництві, і в християнстві визнавав єдиний Творець Всесвіту. Він мав троїсту природу, і там, і тут існували духовні сили нижчої ієрархії, і там, і тут молилися, здійснюючи богослужіння і магічні обряди із закляттями-молитвами, там і тут основою річного циклу свят були фази Сонця, існувало поняття душі і безсмертя, її перебування в загробному світі.

На сьогодні в Україні і за її межами не всі розуміють і можуть пояснити, чому головне свято Весни має три назви – Великдень, Пасха або Воскресіння Христове? Для більшості людей байдуже його суть і зміст, аби була добра чарка та свіжа шкварка. Проте ці свята абсолютно різні, як за часом виникнення, так і за своєю суттю і обрядовістю.

Релігійне свято - це не просто будь-який довільно встановлений день. Наші предки пов'язували свої свята з рухом небесних світил, які є втіленням богів.

Чотири найголовніші свята року Кола Сварожого збігалися з сонячними фазами: весняним та осіннім рівноденням, зимовим та літнім сонцестоянням.

Рівнодення означає, що довгота дня, який почав зростати від свята Різдва, збільшувачись щодня на кілька хвилин, нарешті зрівнялася з довготою ночі (по 12 годин). Наступний день становить уже 12 годин 1 хвилину, а ніч триває 11 годин 59 хвилин. У народі про це кажуть, що день поборов ніч.

У першу неділю після цієї перемоги в давні часи святкували Великдень.

(Далі буде).

Олександр СЕРЕДЮК,
доктор філософії,
полковник Українського козацтва,
Волинська область

Писанка - справжня окраса Великодня

На світанку історії людей білої раси (в епоху розвитку Мізинської культури, 11 тисяч літ тому) на землях Оріяни (України-Руси) сама природа починала новий рік у березні. І наші предки – діти природи, стрічали оживання природи, Новий рік, Благовіщення в березні. Звичай цей був такий сильний, що ті племена, які з України (Руси) прибули до Північної Індії, стрічали і там Новий рік у березні. Цей звичай і сьогодні в Індії культивується оріонами. І шумери, прибувши шість тисяч літ тому з України (Руси) на родючі долини Месопотамії (Тигру-Єфрату), стрічали Новий рік у березні.

Археологи на шумерських клинописах прочитали, що „Боги світ створили у березні місяці”. Користуючись цими легендами, пророки Езра та Єзикаїл й написали у книгах пророцьких, що в „березні” був створений світ. Та семіти і греки Новий рік стрічали (а юдеї й тепер стрічають) восени. І євреї, навертаючи українців (русичів) на грецьку ортодоксію, наказали в Україні (Русі) стрічати Новий рік по-грецькому, 1 вересня.

Коли ж святкували Новий рік (Благовіщення) наші безпосередні предки – русичі?

Першого тижня березня Україна (Русь) споконвіків урочисто відзначала Благовіщення. Кияни свято стрічі Нового року звали Благовіщенням, яке вони стрічали шедрівкою.

У цей день люди приходили один до одного в хату і казали: „Шедрик-шедрик, шедрівочка, прилетіла ластівочка. І кинув я їй жменьку святої

«Великдень»

1-го березня, коли пробуджувалася вся природа по зимовій перерві; цей рік був прийнятий і церквою, бо, за переказом, творення світу відбувалося з 1 числа березня місяця. Але пізніше церква пішла за грецьким новим роком з 1-го

Тетяною Олійник знаний український художник Олександр Фисун. – Живучи поза звичаєм, ми губимо свою людську природу, закладену Творцем. Той народ, який позбувся своїх звичаїв, сам собі злавав хребет. Він приречений

«Місячна ніч на Дніпрі» Архипа Куїнджі

Художник Архип Куїнджі

Відомий живописець Архип Іванович Куїнджі народився 1842 р. в Маріуполі у родині збіднілого шевця. Прізвище Куїнджі утворилося від прізвища його діда, що з татарської перекладалося як «ювелір». Він рано втратив батька і пішов «у люди» на власний заробіток — спершу до будівельного підрядника Чабаненка, потім до хліботорговця Амореті. Архип навіть не встиг закінчити початкову міську школу. Грамоті вивчився у вчителя-грека, а малювати — завдяки природному хисту. Ще з дитинства він малював, де тільки міг — на стінах, парканах й клаптиках паперу.

В Амореті він прослужив до 1855 року, а пізніше почав займатися ретушерством.

На початку 1860-х Архип їде до Петербурга вступати до Академії мистецтв. «Був уже не хлопчиком, — розповідав він пізніше, — розумів, що час витратити в мої роки не можна. Бажання вчитися в мене було гаряче й тверде, і я вирішив їхати до Петербурга, де нікого не знав і був майже без грошей». Оразу до Академії йому вступити не пощастило — двічі «провалювався» на вступних іспитах.

ПОШУК СВОГО ШЛЯХУ

У 1868 році Куїнджі пише велику картину «Татарська сакля у Криму», яку виставляє на академічній виставці. Картина мала неабиякий успіх і стає для автора перепусткою до Академії. Він отримує звання позакласного художника, зараховується вільним слухачем.

Відтоді художник починає шукати власний шлях у мистецтві. Вже за чотири роки він представляє на академічній виставці свою нову роботу «Осіньне бездоріжжя», яка за своєю реалістичною спрямованістю дуже близька до

Нещодавно виповнилося 170 років від дня народження чудового художника, майстра світла Архипа Куїнджі — грека за походженням, українця — за творчістю. Чого лише вартує його всесвітньовідоме полотно «Місячна ніч на Дніпрі», яке світить для людства, України своїм загадковим, чаруючим сяйвом уже понад 130 років.

картин художників Товариства передвижників — В.Васнецова, І.Рєпіна, І.Крамського.

Літо 1872 року Архип Іванович провів на Ладозькому озері, на острові Валаам. Там його творчий доробок поповнився ще двома картинами: «Ладозьке озеро» (1872), «На острові Валаам» (1873). Про останню Ілля Рєпін говорив, що вона написана «дивним срібним тоном». Такий самий настрої породжує й інше полотно Куїнджі, яке, як і попереднє, він уперше виставив на виставці передвижників, — «Чумацький шлях у Маріуполі» (1875).

З середини сімдесятих років XIX століття художник від соціальної тематики переходить до пейзажу. Новий період у творчості Куїнджі відкриває його «Українська ніч» (1876).

Примарне місячне сяйво, що заливає стіни хат, надає незвичності і поетичності скромному пейзажу. Контрастом глибоких тіней і напруженого світла майстер

«Північ», «Березовий гай» та «Після грози».

НАЙУСЛАВЛЕНІША КАРТИНА

Чи не найуславленіша картина Куїнджі — «Місячна ніч на Дніпрі» (1880). Живописець наполіг на тому, щоб картина експонувалася в окремій темній залі, де б її висвічували кілька прицільно спрямованих ламп. Таке неординарне рішення створювало враження, що річка світиться. Центр полотна ніби залитий місячним сяйвом, відбитим водною гладінню Дніпра. Перед глядачами відкривається широка перспектива: рівнина, пересічена зеленуватою стрічкою тихої ріки, майже зливається на обрії з темним небом, вкритим смугою легких хмар. Угорі вони трохи розійшлися, і у відкрите вікно виглянув місяць, освітивши Дніпро, хатки й павутину стежин на ближньому березі. І все в природі притихло, зачароване чудовим сяйвом неба

тисячами примірників розійшлися по всій Російській імперії, далеко за її межі. Поема Фофанова картина надихнула на написання вірша «Ніч на Дніпрі», який потім було покладено на музику. Публіку захоплювала ілюзія натурального місячного сяйва, і люди, за словами Іллі Рєпіна, в «молитовній тиші» стояли перед полотном Куїнджі, йшли із зали зі сльозами на очах: «Так діяли поетичні чари художника на обраних віруючих, і ті жили в такі хвилини кращими почуттями душі і насолоджувалися райським блаженством мистецтва живопису».

Дослідниця творчості Куїнджі О.П.Воронова наводить такий випадок: «Місячна ніч на Дніпрі» була продана ще зі свіжою фарбою, просто в майстерні. Одного разу її вартість поцікавився якийсь морський офіцер. «Та навіщо вам? — знизав плечима Куїнджі. — Адже все одно не купите, бо вона дорога». — «А все ж?» — «Так, тисяч п'ять», — назвав Архип Іванович неймовірну на ті часи, майже фантастичну суму. І несподівано почув у відповідь: «Добре. Залишаю за собою». Лише згодом художник дізнався, що у нього побував великий князь Костянтин, онук Миколи I.

У тому ж році картина була виставлена у Парижі. 1881 року Куїнджі окремо презентував картину «Березовий гай», що мала також великий успіх, а в 1882 році — «Дніпро вранці» разом з «Березовим гаєм» і «Місячною ніччю на Дніпрі». Після цієї виставки до самої смерті художник ніде більше картин своїх не виставляв, а до 1900-х років нікому й не показував. Друзі не розуміли причин такої поведінки, хвилювалися. Митець пояснював: «...Художнику треба виставлятися на виставках, поки в нього, як у співака, голос є. А як тільки голос спадє, треба йти, не показуватися, щоб не бути осміяним. Ось я став Архипом Івановичем, усім відомим, а потім побачив, що більше не зможу так працювати... Ну ось і скажуть: був Куїнджі, і не стало Куїнджі!...»

(Закінчення на стор. 16)

Одна із ранніх робіт Архипа Куїнджі - картина «Чумацький шлях»

прагне передати особливу чуйну тишу і якусь урочистість української ночі. А високі стрункі тополі стоять, немов мовчазні вартові.

У 1878 р. «Українська ніч» разом з «Видом на острів» та «Чумацьким шляхом» експонувалися на Всесвітній виставці в Парижі. Паризька художня критика з надзвичайною цікавістю зустріла картини художника.

За три роки до того митець стає членом Товариства художників-передвижників, виставляє картини нового пейзажного стилю в його творчості — «Ліс» та «Вечір у Малоросії». Остання робота викликала чимало суперечок й одночасно створила багато послідовників. У 1879 році на виставках Товариства з'являються знамениті

і дніпровських вод. Блискучий сріблясто-зеленуватий диск місяця залив своїм таємничим фосфоресцентним світлом занурену в нічний спокій землю. Воно було таке сильне, що деякі з глядачів намагалися зазирнути за картину, щоб знайти там ліхтар чи лампу. Але лампи не виявлялося, а місяць продовжував випромінювати своє дивовижне, таємниче світло. Гладеньким дзеркалом відображають це світло води Дніпра, за бархатистою синявою ночі біліють стіни українських хат. Це величине видовище досі занурює глядачів у роздуми про вічність і невимовну красу світу.

Про виставку захопленими статтями відгукнулися всі газети і журнали, репродукції «Місячної ночі на Дніпрі»

Україна
КОЗАЦЬКА

ЗАСНОВНИК:
Всеукраїнська
громадська організація
«Українське Реєстрове
Козацтво»

Головний редактор
Антін Бобир
e-mail: aboby68@ukr.net
096-383-75-15,
(062) 213-01-98

Заступник головного
редактора
Юрій Доценко
050-773-77-12

Свідоцтво про реєстрацію
серія KB № 8398, видане
Державним комітетом
телебачення і радіомовлення
4 лютого 2004 року

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
01001, м.Київ, вул.Мала
Житомирська, буд.11, оф.5а
www.kozatstvo.org.ua
Тел.: (044) 360-95-68
(044) 360-92-78
(094) 928-31-71
e-mail: go-ukr@i.ua
genstab-kiev@kozatstvo.org.ua

КОРПУНКТІ:
83048, м.Донецьк,
вул.Артема, 118-Б
Факс: (062) 311-34-24
Тел. (062) 213-01-98
(094) 912-71-98
e-mail: press_uk@iai.dn.ua

м.Івано-Франківськ
Завідувач корпункту
Богдан Кузів
Тел.: 097-595-64-68

м.Львів
Завідувач корпункту
Роман Наконечний
Тел.: (0322) 64-99-79

м.Харків
Завідувач корпункту
Михайло Дубровський
Тел.: 067-628-82-64

м.Ужгород
Завідувач корпункту
Іван Мільчевич
Тел.: (050) 438-79-93

Сфера розповсюдження:
загальнодержавна

Газета виходить один раз
на місяць. Ціна договірна
Газету віддруковано в друкарні
ПРАТ «Редакція газети «Донбас»
Адреса: м.Донецьк, 83096,
вул.Куйбишева, 58
Наклад 3000
Замовлення 759/05

Передплатити газету
«Україна козацька»
можна у будь-якому
поштовому відділенні
України.

Передплатний індекс:

08159

«Місячна ніч на Дніпрі»

Архипа Куїнджі

«Дніпро вранці»

(Закінчення. Початок на стор. 15)

ЧУЙНИЙ НАСТАВНИК

Але все ж він продовжує працювати. З 1894-го по 1897-й рік очолює пейзажну майстерню вищого художнього училища при Академії мистецтв у Санкт-Петербурзі. Куїнджі став прекрасним викладачем. У 1904 році він подарував Академії 100 тисяч карбованців для видачі 24 щорічних премій молодим художникам – слухачам академії, возив своїх

учнів за кордон, щоб показати їм пам'ятники мистецтва й музеї Німеччини, Франції, Австрії. Незалежний і самостійний, Куїнджі відіграв велику роль в академії. Людина виняткової доброти, він прагнув допомогти своїм учням, товаришам і порадою, і матеріально; його мрією було звільнити художника від влади ринку, дати можливість розвивати свій талант, не обтяжуючись матеріальними турботами. Таким частковим порятунком

Архип Іванович вважав і засновані ним премії; тій же меті мало послужити й Товариство його імені, забезпечене великим капіталом, а розпорядниками фонду були самі художники. У 1909 році він пожертвував йому 150 тисяч карбованців і свій маєток у Криму, а Товариству заохочення мистецтв – 11700 рублів для премії по пейзажному живопису.

З робіт «мовчазних десятиліть» Куїнджі варто відзначити «Дуби» (1880-1882), «Хмара», «Захід у степу», «Нічне» (1905-1908).

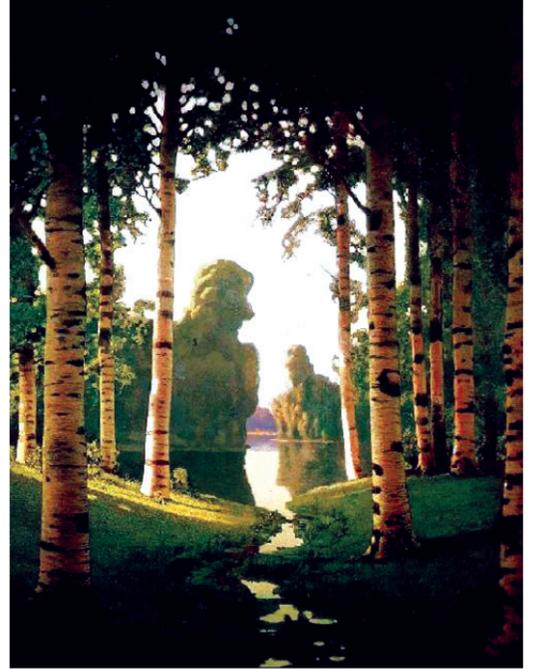
Художник багато подорожував. Так, результатом поїздки до Криму та на Кавказ стали численні етюди: «Ельбрус», «Місячна ніч», «Казбек увечері», «Плями місячного світла» та інші.

Помер Куїнджі 11 (24) липня 1910 року в Петербурзі від тяжкої серцевої хвороби у присутності своїх учнів М.К.Реріха, М.П.Хімони, В.Д.Зарубіна, А.О.Рилова, К.Ф.Богаєвського, яких він викликав з річної художньої практики.

МАЙСТЕР СВІТЛА

Архип Іванович Куїнджі сміливо торував шлях до імпресіонізму; він сам говорив, що художник – це той, хто вміє спіймати і відтворити внутрішню єдність. Митця захоплював насамперед світловий ефект, його метою була передача враження від світла! Він вивчав закони з додаткових відтінків для передачі сили світла. Інколи гонитва за силою світла приводила його до зайвих театральних ефектів; манера його була іноді груба, малюнок примітивний, але його роль у світовому живописі величезна! Він був першим цілком самобутнім вітчизняним імпресіоністом.

Сьогодні картини Архипа Куїнджі перебувають у музеях і приватних колекціях, а ті, що залишилися після його смерті, передані у спадок Товариству його імені, ще деякі – до столичних і провінційних

«Березовий гай»

музеїв. З часом, тобто через сто років, картини А. Куїнджі значно потемнішали, і тепер не можна судити про первісну силу фарб. Скажімо, чари картини «Місячна ніч над Дніпром» уже неможливо передати у газетній кольоровій репродукції. Але для свого часу вони були творчим, справді світлим відкриттям митця.

Галина ЧУМАК,
директор Донецького
обласного художнього музею

«Дуби»

«Степ»

«Після дощу»

«Вечір у Малоросії»